

EEN LEVEN MET DE VOGELS

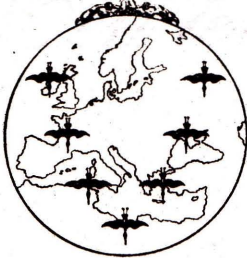

een verzameling korte, niet-wetenschappelijke verhalen,
met illustraties en een voorwoord van Rudy H. de Jong.

door Bik (M.J.) Tekke

M.J. TEKKE
HARDERWYKSTRAAT 136
DEN HAAG

2573 ZP DEN HAAG, datum postmerk
Telefoon (070) 60 72 43
Postgiro 257107

Ed. Veling.

Beste vriend/~~vriendin~~,

Tijdens overpeinzingen beseftte ik, dat ik in mijn lange vogel-
loopbaan vele komische voorvallen heb beleefd.

Als ik in vriendenkring zo'n verhaal vertelde, waren de reacties
zodanig, dat ik besloot deze op schrift te stellen. Ik heb dit
gedaan in de vorm van korte verhalen ("short stories") en zij
kwamen in korte tijd tot stand.

Sommige van mijn vrienden spelen daar een rol in; hoe kan het
ook anders, doch ik heb hun namen verborgen gehouden.

Ik bied je deze verhalenbundel - persoonlijk getekend - aan en
ik hoop, dat ze je enige prettige momenten zullen bezorgen.

De oplaag is zeer klein; je bent dus uitverkoren en beschouw dan
dit exemplaar als een soort aandenken.

Je

Bike

Bik
19-8-1981

Een leven met de Vogels

met een vogel
geveer geschreven...

VOORWOORD

Boeken over vogels vind ik onweerstaanbaar.

Zo ook dit boek en toen de auteur mij vroeg om zijn manuscript met korte verhalen te lezen en later nog eens vroeg wat ik er van vond, was mijn eerste reactie: "daar kunnen aardige tekeningen bij" en zoiets zeg ik alleen als zulke verhalen mij boeien.

't Kijken, bestuderen, luisteren en herkennen van vogels is voor Bik Tekke zijn hele leven geworden. De verhalen die hij schreef komen bij mij over alsof ik zijn memoires lees. Hij put zijn stof uit de ontelbare ontmoetingen met vogels en dat hij daarbij ook mensen tegenkwam, die hun rol er in speelden, is iets heel gewoons bij hem, want hij heeft mensen nodig (en wie niet!!) om als klankbord te fungeren.

Deze synthese van vogels en mensen (ja, ik schrijf 't in de juiste volgorde) heb ik getracht in mijn tekeningen weer te geven.

Mijn vriend Bik heeft verscheidene topfuncties in de "vogelwereld" en terecht mag ik wel zeggen. Amateur-ornithologen met de kennis en 't inzicht van een beroeps zijn dun gezaaid.

A stylized handwritten signature in black ink, consisting of a vertical line, a horizontal line, and a large, sweeping curve.

Rudy H. de Jong.

INHOUD

- 1 Waar komt Bik vandaan?
- 2 Vriendschap met een Roek
- 3 Belevnissen uit de Camargue
- 4 Wederom de Dwergooruil
- 5 De Kleine Vliegenvanger
- 6 Vier Ornithologische Oers
- 7 Een te determineren soort
- 8 De Rotskruiper
- 9 De Scherts-vogelaar
- 10 Bijeneters
- 11 Het oog was op Vlieland gericht
- 12 De Vinker
- 13 Hij zag Abraham
- 14 Zoals de ouden zongen, piepen de jongen
- 15 De Toveraar
- 16 De broedende Kraanvogel in N-Brabant
- 17 De Kleine Trap
- 18 Oorlogservaringen
- 19 Teun Brouwer
- 20 I am a member of the Dotterel Club
- 21 A Tawny Pipit? Where?
- 22 Een Pakistaanse Prinses bezoekt "De Beer"
- 23 De Generaal gaf op voorhand een rondje

LIJST VAN ILLUSTRATIES

Omslag	- tek. Rudy H. de Jong
Vriendschap met een Roek	- foto J. Knol
Wederom de Dwergooruil	- tek. Rudy H. de Jong
	- foto M.J. Tekke
De Kleine Vliegenvanger	- tek. Rudy H. de Jong
Vier Ornithologische Obers	- foto Dr. Ziegler (Bazel)
De Scherts-vogelaar	- tek. M.J. Tekke
Bijeneters	- foto M.J. Tekke
Het oog op Vlieland gericht	- titel ill. A. Dolleman
	- foto Mr. J. Kist
De Vinker	- foto L.J. Kleyn
Zoals de ouden zongen ...	- foto M.J. Tekke
De Toveraar	- tek. M.J. Tekke
De Kleine Trap	- tek. Rudy H. de Jong
Oorlogservaringen	- foto M.J. Tekke
Teun Brouwer	- foto M.J. Tekke
I am a member of the Dotterel Club	- foto M.J. Tekke en
	- groepsfoto van een Zweeds Dagblad
A Tawny Pipit? Where?	- foto Zweeds Dagblad
Een Pakistaanse Prinses bezoekt "De Beer"	- foto M.J. Tekke
De Generaal gaf op voorhand een rondje	- tek. Rudy H. de Jong

WAAR KOMT "BIK" VANDAAN?

Wij schrijven 1902. Vader Tekke, als 14-jarige jongen met Lagere School, in de HORECA-sector geduwd, exploiteerde steeds grotere zaken en kwam terecht in Schiedam. Daar was toen het Nederlandse leger goed vertegenwoordigd en hij pachtte de officierensociëteit. Dat was een omvangrijk bedrijf met café, biljartzaal en restaurant. Er was een uitgebreide keuken aan verbonden en dagelijks waren er etensresten; deze werden niet zoals nu in de asbak gegooid, doch kregen een goede bestemming. De restanten werden gebracht naar buurvrouw Kromhoek, die varkens hield. Zo landelijk leefde Schiedam nog in het begin van deze eeuw, dat er in de naaste omgeving van een officierensociëteit varkens rondliepen.

Jaap, de jongste zoon, vervoerde dit voedsel dagelijks per eigen kruiwagen naar de buurvrouw. Hij had al 2 broers en één zuster. Eén grootvader was er als de kippen bij, toen het eerste kind van het mannelijk geslacht het levenslicht zag en hij voorzag het van zijn naam Lourens. Toen er daarna een meisje kwam, werd er een grootmoeder tevreden gesteld; het kind werd Petronella gedoopt. De andere grootvader was ook gerustgesteld, want de tweede zoon heette naar hem: Pieter Hendrik. Maar de opoe van moederszijde, Maria Judith, kwam maar niet aan bod met al die jongens. In oktober 1902 zou ze weer een kans krijgen. Inmiddels was Jaap al voorzichtig voorbereid, dat hij er een broertje of zusje bij zou krijgen. Hij was er blijkbaar vol van, want op zekere dag sprak hij op het varkenserf van vrouw Kromhoek de historische woorden: "Dit zal een van de laatste keren zijn dat ik dit voer breng; het is jammer voor u, maar mijn moeder krijgt zelf een "Bikkie" (dat was de lokale naam voor biggetje).

Het voorval werd natuurlijk onmiddellijk aan de familie Tekke doorverteld en het werd het gesprek van de dag.

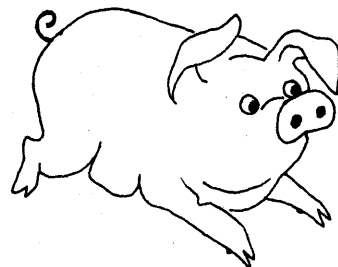
Op 31 oktober 1902 kwam het kind ter wereld. Opoe Maria Judith was wederom bitter teleurgesteld, want het was weer een jongen. Mijn ouders hakten toen de knoop door: de baby werd Marius Judith gedoopt. Maar ja, de naam "Bikkie" had in de familie al behoorlijk wortel geschoten en dat kind werd vanaf de wieg "Bikkie" (later Bik) genoemd.

Nooit is er in zijn leven iemand geweest, die hem met Marius en/of Judith aansprak; niemand kende hem onder die naam, wel wist men wie Bik Tekke was.

Jammer, dat ik hen moet teleurstellen, die gedacht hebben dat ik mijzelf een naam had aangemeten, verwant aan het Engelse "big", want "dik" was niet toepasselijk en "groots" heb ik mijzelf nooit gevoeld.

Persoonlijk heb ik niets tegen varkens, doch indien men mij bij het kiezen van een bijnaam enige inspraak had gegund, dan was het een vogelnaam geworden.

MARIUS JUDITH TEKKE

VRIENDSCHAP MET EEN ROEK

Eenmaal heb ik het eiland Helgoland bezocht en dat was in 1971. Daarvóór had ik al plannen gemaakt en zelfs had ik een uitnodiging gekregen van Prof. Drost, die daar toen de baas was. Toen ik in de starthouding stond, maakte de ontwikkeling van de tweede wereldoorlog een einde aan deze illusie.

Het kleine Helgoland rijst met zijn zo'n 60 m hoge rode rotsen uit zee op en er is een wetenschappelijk station: "Vogelwarte Helgoland" gevestigd, waar men vogels op de trek vangt en geringd weer los laat. Dat gebeurt in een vangtuin, waar struiken en de enige bomen van het eiland staan en daar overheen heeft men een gaas gespannen, dat een fuik vormt. De trekkers, die lang over zee hebben gevlogen, worden door de begroeiing aangetrokken, vinden dat een mooi rustpunt en komen dan in de fuik terecht.

In die tuin liep een tamme Roek rond. Hij droeg een ring en was circa 13 jaar geleden gewond op het eiland aangetroffen. Hij kon niet vliegen en men heeft hem het vliegvermogen niet meer kunnen teruggeven. Het werd een kostganger, die verder lopend door het leven moest. Door de jarenlange omgang met de medewerkers van het station was de vogel zeer vertrouwd geraakt met de mensen. Zij hadden hem de naam Jacob gegeven. Door hem steeds maar met Jacob aan te spreken, is hij geluid gaan nabootsen. Eerst ging dat natuurlijk gebrekkig, maar door geduldig volhouden klonk de naam steeds beter en tijdens mijn bezoek was de naam niet van een menselijke stem te onderscheiden. Daarna heeft men geprobeerd hem nog meer geluiden te leren: het klakken met de tong; ook dat gelukte op den duur.

Ik sprak hem aan met zijn naam en probeerde daarbij de zeer lage stem van een Roek te imiteren. Hij luisterde er direct naar en kwam naar mij toe. Ik was op de hurken gaan zitten en verkleinde daardoor mijn lichaamslengte.

Zo win je het vertrouwen van dieren; ze zien tegen ons op en vinden ons maar grote monsters. Hij kwam heel nieuwsgierig naast mij staan en keek mij met zijn donkere kraalogen onderzoekend aan. Ik liet hem zaad uit mijn hand eten, terwijl ik maar steeds: "Dag Jacob" tegen hem zei. Dat werd prompt door Jacob herhaald. Toen ik met mijn tong begon te klakken, werd de kennismaking steeds inniger. Ook hij klakte er lustig op los, raakte opgewonden, zette zijn vleugels uit en spreidde zijn staart. Op dezelfde lage toonhoogte als de zware rokestem gromde ik hem toe en hij herkende blijkbaar zijn eigen klanken, want hij babbelde gemoedelijk met mij mee. Ik strekte voorzichtig mijn hand uit om hem te aaien, doch dat mocht niet; veel dieren vinden dat niet prettig, dus liet ik het na. Ik had zijn vriendschap gewonnen, naar andere aanwezigen keek hij niet meer om, hoe zij ook zijn naam riepen. Telkens als hij hun richting wilde uitgaan, riep ik hem terug en maakte hij rechtsomkeert en stapte hij haastig op mij af.

De andere dag kwam ik hem ergens in de tuin tegen; ik riep "Jacob", gromde wat lage tonen en ogenblikkelijk sloot hij zich bij mij aan. Op die wandeling heb ik hem niet meer kwijt kunnen raken; hij stapte voor mij uit en keek telkens om of ik hem wel volgde.

Dat was het verhaal van de goede, oude, tamme Jacob.

BELEVENISSEN UIT DE CAMARGUE

Het is ongeveer twintig jaar geleden, dat ik met een zevental Nederlandse vogelaars voor het eerst naar de Camargue trok. Wat genoten wij van de Flamingo's, de Bijeneters, de Scharrelaars en het landschap, dat wij waardeerden met de sfeer van Van Gogh. Wij gunden ons geen tijd om uit te rusten: de gehele dag waren wij op pad. 's-Avonds aan de boulevard van Arles, in ons vaste, gezellige restaurant, waar vlees en vis aan het spit werd gebraden, haalden wij onze belevenissen van de dag op. De avond te voren hadden wij op weg naar ons hotel voor het eerst van ons leven de eentonige fluittoon van de Dwergooruil gehoord. Die korte, lage dwarsfluitstoot zonder enige muzikaliteit, die met tussenpozen wordt herhaald, had ons toch blijkbaar wat gedaan. Ik kan niet volledig de schuld aan de Franse wijn geven, maar op een gegeven ogenblik zaten we met z'n achten als een orkest te stemmen. Ieder voor zich trachtte de juiste toonhoogte en de duur van de Dwergooruilfluit te benaderen. En dat was natuurlijk voor een buitenstaander een belachelijke vertoning. Dat bleek dan ook wel, want naast ons zat een echtpaar ons met geopende mond aan te gapen. Die moesten ons voor gek of dronken verslijten. Ik benaderde deze lieden, stelde mij voor en zei, dat ik behoefte had ons zonderlinge gedrag te verklaren; wij wilden niet graag voor een stelletje halfgaren versleten worden.

De man bood mij een sigaret aan en tot mijn grote verbazing bekende hij mij, dat hij en zijn vrouw ons doen en laten met de grootste belangstelling hadden gevolgd. "Wij zijn geboren en getogen in de Camargue en die fluittoon, die van uw tafel klinkt, komt precies overeen met het geluid, dat wij al jarenlang hier horen. Al die tijd loopt er een wedenschap tussen ons beiden: mijn vrouw zegt: het is een kikker en ik beweer: "het is een uil". Ik vertelde, dat wij Nederlandse vogelkundigen waren en dat wij het geluid nabootsten van de Dwergooruil, die wij hier voor het eerst hadden gehoord.

Nog nooit heb ik een man zo gelukkig gezien; hij stond op van zijn stoel en richtte zich met uitgespreide armen tot zijn vrouw: "Marie, ce n'est pas une grenouille, c'est un hibou, j'ai raison" en tot de kelner riep hij: "André, und Grand Marnier pour Monsieur".

Op één van de volgende avonden zaten wij weer met z'n achten aan tafel in hetzelfde restaurant. Eén van mijn vrienden was pastoor en hij ging in burger gekleed. Hij had kennis gemaakt met de pastoor van Arles en iedere morgen, voordat wij op pad gingen, droeg hij in de kerk een mis op. Aan tafel werden wij elke avond bediend door een alleraardigst dienstertje, dat zeer vriendelijk was en gevoel voor humor had. Mijn vriend de pastoor was royaal en hij moest vóór ons vertrek wel het een en ander afrekenen. Hij somde haar op wat hij betalen moest en de serveerster noteerde alles vlijtig. Toen het einde van de waslijst was bereikt, begon zij aan de lange optelsom en lispelde de getallen in snel tempo. Mijn vriend dacht echter, dat zij wat tegen hem zei en hij vroeg: "Qu'est ce que vous dites, Mademoiselle?" "Non Monsieur le curé, je dis la messe", was het antwoord.

Met grote ogen richtte hij zich tot ons: "Hoe weet zij dat nu?" Maar zij had hem natuurlijk uit de kerk herkend.

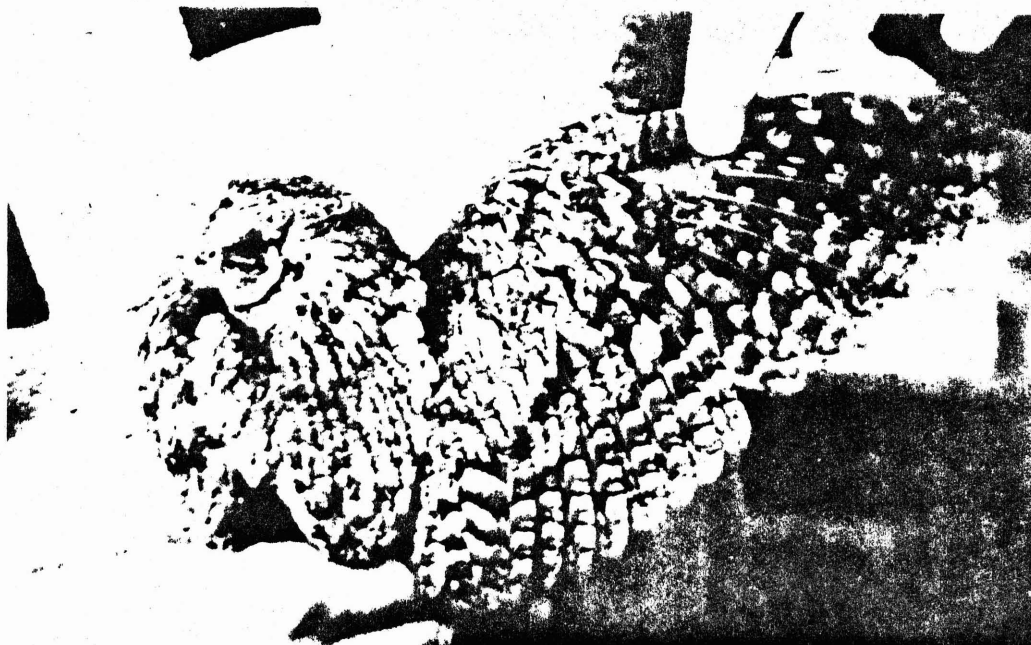
WEDEROM DE DWERGOORUIL

Dat kleine vogeltje heeft wel meer een rol gespeeld op mijn reizen en dat was in Zwitserland.

Vóór het Internationaal Ornithologisch Congres in 1954 maakten wij een excursie naar Ober-Wallis. Het kleine bergdorp Ausserberg, waar wij gehuisvest werden, voelde zich zeer vereerd met zulke voorname gasten uit alle windstreken van de wereld. Het gemeentebestuur regelde voor ons een officiële ontvangst op het stadhuis, een houten paalwoning. De receptie was stijlvol, de Burgemeester voelde zich wat onwennig in zijn donkere pak, doch de brede, gekleurde sjerp die hij droeg, maakte hem toch wel indrukwekkend. Hij sprak het gezelschap ernstig toe. Het gehele dorp was opgetrommeld en het moet gezegd worden, dat het decor in die balkenzaal onvergetelijk was. Jonge meisjes, in de kleurrijke klederdracht van het kanton Ober-Wallis, bedienden ons en schonken uit tinnen kannen de landwijn. Nooit behoefde men iets te doen aan een leeg glas, want het werd door de gastvrouwen onmiddellijk volgeschonken. De toespraken werden af en toe onderbroken door een hard geluid, waarvan ik spoedig de oorzaak had gevonden.

Wat een wonderlijk volkje zijn vogelaars eigenlijk! Tegen de balken van de raadzaal waren grote lampen bevestigd en en geregeld dwarrelden motten en nachtvlinders naar beneden, die te dicht bij de lichtbron waren gekomen. De overbekende, statig lopende, Engelse ornitholoog C.W. Mackworth-Praed was ook in deze tak van de dierenwereld deskundig en telkens als er een beest naar beneden fladderde, legden hij en zijn Engelse vrienden met een klap op de eiken tafel beslag op het dier; het werd opgeborg en de volgende dag gedetermineerd.

Toen het feest was geëindigd gingen wij 's-nachts te voet naar ons hotel. Eén van mijn vrienden, die niet meer zo rechtlijnig wandelde, hoorde een hem bekende fluittoon: "tjoe....tjoe". Hij wilde onmiddellijk in dit dure gezelschap zijn vogelkennis in Latijn spuien, wees in de richting waar het geluid vandaan kwam en sprak de hier zeer toepasselijke, "gevleugelde" woorden: "Scotus ops".

The first thing I noticed when I stepped out of the car was the cold. It was a sharp contrast to the warm blanket I had been sitting under. I looked around, trying to get my bearings. The street was empty, the only sound being the distant hum of traffic. I felt a little lost, but then I remembered where I was. I had just finished my walk and was now standing in front of the old building. I took a deep breath and walked towards the entrance. The door was slightly ajar, and I pushed it open. Inside, the room was dimly lit, with a single lamp casting a warm glow. I walked towards the back of the room, where I had seen a small table and two chairs. I sat down, feeling a sense of relief. I had finally reached my destination. I looked at the clock on the wall. It was 10:30. I had been walking for an hour. I felt tired, but I was also happy. I had found a quiet place to sit and think. I closed my eyes and took a deep breath. I was home.

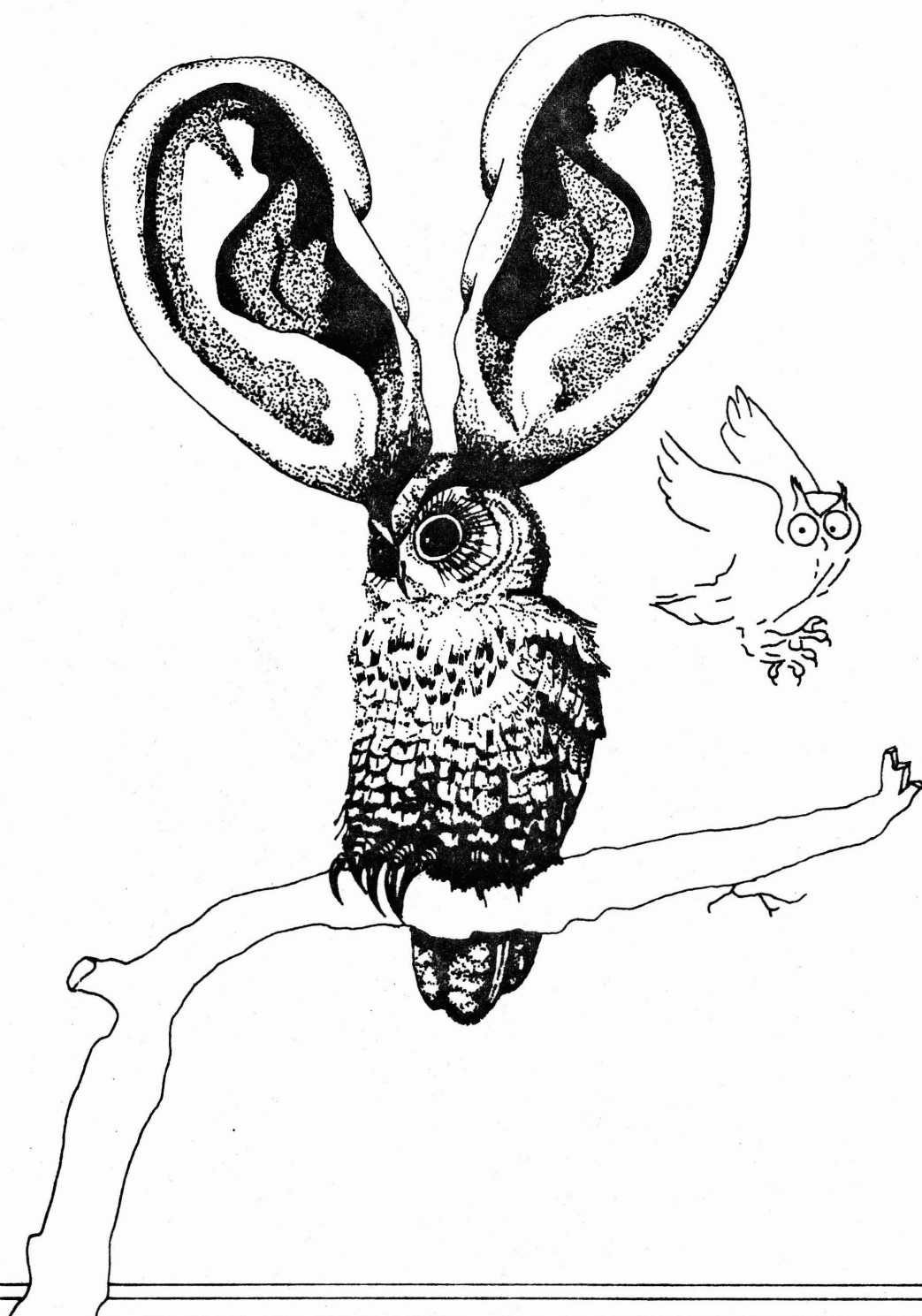
Nooit heeft hij later de wetenschappelijke naam van de Dwergooruil,
Otus scops, meer verkeer[uitgesproken. 7 d

EEN DWERGOORUIL IN DE HAND

Dat gebeurde op 7 juni 1967, toen een exemplaar suf en vermagerd in Rotterdam werd aangetroffen en ik mij ter plaatse kon overtuigen, dat het inderdaad deze soort was. Hij werd uitvoerig gefotografeerd en na verpleegd te zijn in een asiel, verkreeg hij, na een vliegtocht, in Zuid-Frankrijk de vrijheid.

Het was het derde exemplaar, dat in Nederland werd vastgesteld en daarna volgde in 1970 nog slechts één waarneming.

Dwergoornuil _____

DE KLEINE Vliegenvanger

Ook aan deze kleine vogel bewaar ik grappige herinneringen.

Op 20 september 1953 logeerden wij met z'n tweeën in het kleine hotel in De Cockdorp op Texel. Wij waren daar als kind in huis en aten wat de pot schafte. Vroege vogels waren wij; vóór het ontbijt gingen wij een kijkje nemen links van het haventje; altijd aasden wij op trekker-tjes, die daar op de noordpunt van het eiland een rustpauze hadden ingelast.

Die morgen was het raak. Tussen de dorre takken, die men daar had geplant voor het stuifzand, scharrelde een kleine vogel. Even stilzitten deed hij niet, zodat het enige tijd kostte voordat wij wat wijzer waren. Het gedrag was echter zo typisch, dat wij elkaar verheugd aankeken en besloten tot de Kleine Vliegenvanger. Hij deed soms uitvallen naar insecten en als hij zich vliegend verplaatste, zagen wij de witte vlekken op de zijden van de staart. Ook wipte hij deze rechtop, zoals de Winterkoning doet. Af en toe hoorden wij geluiden als: "tsjerr" en "tsjik".

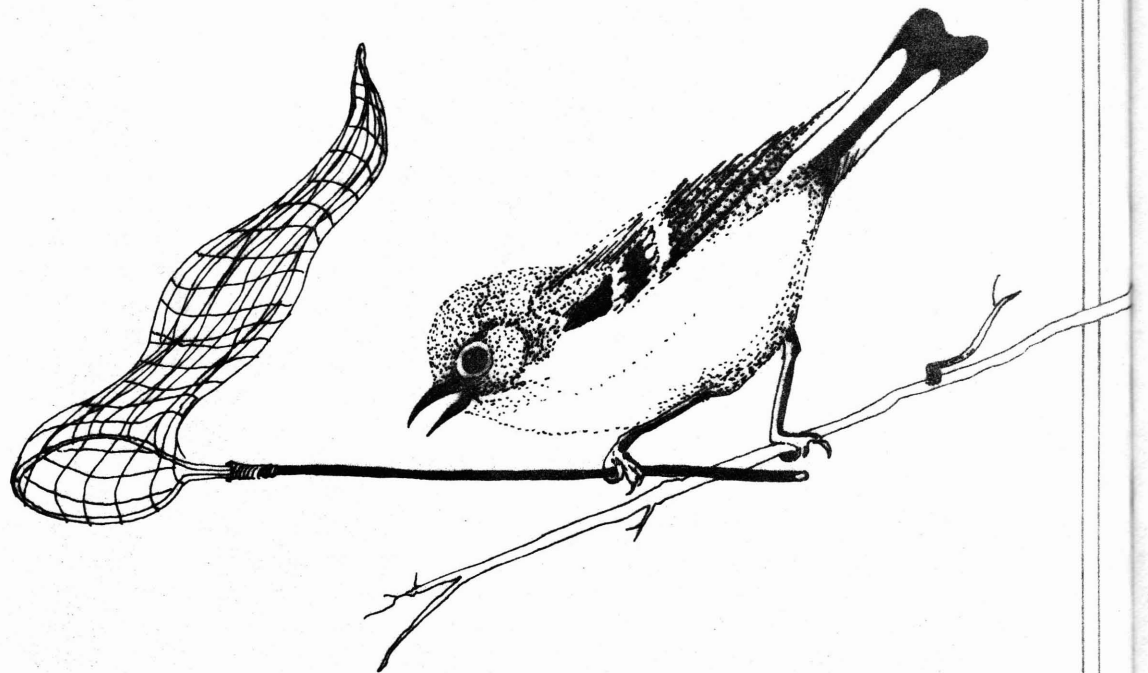
Het ontbijt smaakte ons die morgen heerlijk. Eén onzer vrienden logeerde met zijn vrouw in Den Burg op het eiland, 20 km zuidelijker. In ons hotel belden wij hem op; hij stapte het bed uit, trok zijn jas over zijn piama aan en kwam pijlsnel naar ons toe. Bij het haventje vingen wij hem op en ... gelukkig ... de vogel was nog niet gevlogen!

Negen jaar later, in de zomer was er weer spanning tussen ons beiden over deze soort. Onze "inlichtingendienst" meldde, dat er in het bos van het oude landgoed "Beekhuizen", ten Noorden van Arnhem, een mannetje zat te zingen. Wonderlijk dus, omdat hij voor ons een trekker is en in Noord- en Oost-Europa thuishoort als broedvogel. Het bericht was nogal geloofwaardig, zodat de auto voor dag en dauw werd aangeslagen, op weg naar een zingende zeldzaamheid. Na een eentonige reis gunden wij ons even tijd voor een kop koffie op het terras van een hotel, gelegen aan de rand van het bos. Nauwelijks gezeten, hoorden wij in de stilte uit één van de hoge beuken een welluidende zang, die overeenkwam met de beschrijving van de zang van de Kleine Vliegenvanger in de literatuur. De koffie werd ingeslikt en onmiddellijk gingen wij op het geluid af. Vlug ontdekten wij de zanger, hoog in de kruinen, soms "biddend" naar voedsel zoekend en zijn oranje keel toonde hij ons duidelijk. De zang was helder en melodieus, bestaande uit vier delen, een genoeg om naar te luisteren.

Het was dus weer gelukt.

Een jaar daarvoor was ik in Finland en een student bracht ons na een zeer lange autorit naar een bos, waar de soort broedde en zong. Toen wij daar aankwamen regende het pijpestelen en de Kleine Vliegenvanger zweeg als het graf.

Kleine vliegenvanger _____

VIER ORNITHOLOGISCHE OBERS

Dit verhaal speelt weer tijdens het Internationaal Ornithologisch Congres in Zwitserland in 1954. Lang vóór de aanvang moesten wij met ons vieren boeken voor een onderkomen in Basel tijdens de voordrachten, die één week duurden. Wij kozen voor het moderne ziekenhuis, waarvan een deel beschikbaar was gesteld, op advies van één onzer, die het kende. Op de vóórexkursie zaten wij in Ober-Wallis en daar ontvingen wij een brief van de congresleiding. Daarin werden wij vieren uitgenodigd de gasten te willen zijn van Dr., op zijn landgoed even buiten Basel; een gedrukt kaartje hoe wij dit landgoed konden bereiken was bijgevoegd. Dit aanbod werd natuurlijk in dank aanvaard. Ik zal niet lang blijven stilstaan bij ons verblijf aldaar; ik volsta met mede te delen, dat wij terecht kwamen bij één der rijkste mannen van Zwitserland. Zijn huis was in de breedte op een heuvel gebouwd met een uitzicht op een enorm terras, zwembad en een prachtig dal. Onze gastheer had het Congres financieel gesteund; dat werd ons later duidelijk. Op een avond vóór het diner vertelde hij ons, dat hij de volgende middag een tachtigtal dames van het Congres op de thee had uitgenodigd; hij zou deze met autobussen uit Basel laten afhalen en op zijn terras ontvangen. Hij besprak dit met ons en hoewel hij beschikte over eigen personeel, maakte ik voortkomend uit de HORECA-sector - mij zorgen over de bediening. Die bleek inderdaad onvoldoende. Het probleem werd snel opgelost, na enige ruggespraak. Als de gastheer voor de aanvoer van vier witte jasjes in diverse maten zou kunnen zorgen, zouden wij de bediening overnemen. De kleding werd telefonisch geregeld. De andere middag stroomden de dames binnen en namen plaats op het terras. Wij vieren verlieten de keuken met dienbladen vol met thee, diverse soorten lekkernijen, sigaretten enz.. Enige oefening had ons geleerd de bladen op de vlakke hand en met uitgestreken gezicht te dragen.

De dames kwebbelden gezellig, keken niet naar onze gezichten en hadden uitsluitend belangstelling voor hetgeen hun werd aangeboden. Enkele mij bekende vrouwen keken mij verwonderd aan, doch zij werden met bewegingen van ogen en mond beduid te zwijgen. Telkens als wij in de keuken terugkeerden voor een nieuwe voorraad, konden wij daar uitbarsten van het lachen. De gastheer liep rond langs de tafels en kreeg complimenten voor de kwaliteit van het gebodene en voor het keurige, bedienende personeel, dat alle talen sprak.

Toen het einde van de thee naderde kwam het slottableau, dat wij hadden ingestudeerd. De gastheer ging het terras op met aan zijn beide zijden twee obers, die op de revers van hun witte jasje het insigne van het Congres hadden aangebracht. Hij sprak de dames toe en openbaarde, dat zij deze middag waren bediend door vier Nederlandse congresleden:

Mr. ..., Dr. ..., Dr. ... enz.. Dát was wat!

De gastheer maakte van zijn obers foto's, die hij zelf ontwikkelde; één ervan is hierbij afgedrukt.

Op het slotdiner van alle congresleden in Basel werd onze tafel bestormd door dames, die onze handtekening op het menu wilden hebben. Het was de clou van het Congres.

EEN TE DETERMINEREN SOORT

Het gebeurde in Zwitserland, in het Zuiden van het land, tijdens het Internationaal Ornithologisch Congres 1954, dat een vrouw van een mijner vrienden in de keuken van het hotel haar kleren wilde drogen. Daar werd haar een dode vogel getoond, die door de schoorsteen was gevallen. Zelf ondeskundig, kwam zij met het exemplaar bij ons clubje. Hoewel zwaar onder het roet, herkenden wij een vrouwtje van de Huismus. Nu hadden wij bij deze excursie als leider een professor toegewezen gekregen, die zeer knap was, doch nauwelijks iets van vogels wist. Wij, in het geheel niet schuw van "practical jokes", trokken "en comité" op naar onze leider en bezworen hem, dat wij op Zwitserse bodem (niët in de keuken) een dode vogel hadden gevonden, die wij niet konden thuisbrengen. Wij verzochten hem het exemplaar ter determinatie naar de bevoegde instantie te zenden. De Huismus werd hem voorgelegd in een doosje, zo, dat hij de vogel goed kon bekijken; voor aanraken gaven wij hem geen kans; dat zou roet in het eten gooien. De professor werd voor het blok gezet; hij kende de "Roetmus" niet. Of hij ooit aan ons verzoek heeft voldaan, weten wij niet, maar gelachten werd er wel!

DE ROTSKRUIPER

Dit is het verhaal van een kleine vogel, die in Zwitserland leeft en wiens ontdekking elf grote mannen kinderlijk gelukkig maakte. Het speelt in Zuid-Zwitserland, op een excursie na het Internationaal Ornithologisch Congres in 1954.

De soort stond hoog genoteerd op ons verlanglijstje, omdat hij zelfs in Zwitserland niet algemeen voorkwam (tal van Zwitserse vogelaars hadden hem nog nooit in de kijker gekregen). Voorts is dit kleine vogeltje aantrekkelijk door zijn fraai vederkleed en zijn geheimzinnige, uitzonderlijke levenswijze.

Het was ons bekend, dat hij tijdens een excursie vóór het Congres in de omgeving was waargenomen, doch onze leider - de "Roetmus-professor" - wist natuurlijk van niets. Eén telefoontje naar de bevriende Zwitserse leider van de vorige excursie was voldoende om ons op de hoogte te stellen, waar wij hem moesten zoeken. Een Nederlandse expeditie met twee auto's werd uitgerust met als deelnemers: 1 Zweed, 2 Engelsen, 1 Schot, 2 Israëliërs en 5 Nederlanders.

Het doel: de oude Gothardweg; daar werden om de 100 m posten uitgezet met de afspraak, dat wij elkaar een sein zouden geven, zodra de Rotskruiper zich zou vertonen. Het werd aandachtig turen op deze smalle weg, in een spleet van het bergmassief, waar de kale wanden 20 m boven onze hoofden reikten. Geduld was het wachtwoord, maar dat kenden wij wel, want als je dat niet hebt, kan je nooit een goede vogelaar worden. Zoals zo vaak, kwam na een halfuur de beloning, toen één van de Israëliërs: "Wallcreeper" door de bergkloof slingerde.

Alle wachtposten renden naar de plaats waar het geluid vandaan kwam en daar zagen wij het vurig verlangde object, dat zich schokkend voortbewoog over de gladde rotsvlakten, op zoek naar insecten, nauwelijks een vogel.

Plotseling liet hij zich als een steen tientallen meters naar beneden vallen en dan vliegt hij als een fladderende, veelkleurige vlinder, iets kleiner dan een Veldleeuwerik, met vier hoofdkleuren: rood, grijs, zwart en wit. Dan plakt hij weer tegen de rotswand en begint naar boven te kruipen.

In vele talen hoorden wij uitroepen van enthousiasme en nooit zal ik deze belevenis in mijn vogelloopbaan vergeten.

DE SCHERTS-VOGELAAR

Enige jaren heb ik Goudplevieren gevangen, om ze geringd los te laten. Succes heb ik er wel mee gehad, want er werden later exemplaren teruggemeld uit Zuid-Europa en zelfs een paar uit Noord-Afrika.

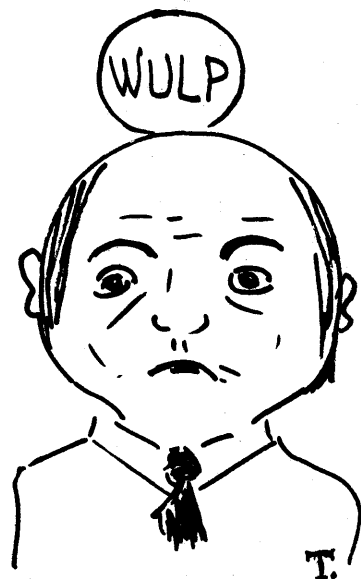
Dat vangen, "Wilsters flappen", zoals de Friese leermeesters dat noemen, heb ik gedaan met een Fries, die dat vak tot in de puntjes beheerste. Het is een koude liefhebberij, want je staat nagenoeg onbeschut 's winters in de polder; het is een zwaar werk, want je moet lange slagnetten overhalen; bovendien dien je te weten, hoe je de snel vliegende, trekkende Goudplevieren moet aanlokken. Buiten de levende en imitatie lokvogels, speelt het geluid een belangrijke rol. Mijn leermeester was een kunstenaar: hij kon de trekroep van de Goudplevier feilloos nabootsen op zijn fluitje, bestaande uit een schapebeentje. Na een lange vangdag reden wij huiswaarts en maakten een tussenlanding in een buurtcafé, om de versteende ledematen weer op temperatuur te brengen. Daar kende iedereen elkaar en wij kwamen meteen in een gezellige kring terecht. Mijn Friese vriend vertelde geestdriftig over ons succes en gaf een vluchtig college in de vangmethode; daarbij werd natuurlijk ook het fluitje gedemonstreerd, waaruit hij niet alleen de Goudplevierenroep, doch ook die van een paar andere steltlopers ontlokte.

Eén van het gezelschap - altijd in de markt voor een grap - blufte, dat hij de geluiden alle kende. In werkelijkheid wist hij er totaal niets van en beperkte zijn vogelkennis zich tot de Huismus. De Friese fluitist ging er ernstig op in en was hoog verbaasd over de hem totaal onbekende vogelkennis. Hij wilde met hem een weddenschap aangaan met als inzet een rondje voor het gehele gezelschap. Van het vogelgeluid, dat hem zou worden voorgefloten, moest hij de naam van de soort noemen. Na enig heen en weer gepraat en mijn hulp te hebben ingeroepen, nam de waardeloze vogelaar de weddenschap toch aan. De séance begon: het slachtoffer zat in de grote kring tegenover de fluitser en ik had naast deze laatste een strategische positie ingenomen.

De fluitser begon en dacht: "ik zal het hem maar niet te moeilijk maken" en hij toverde uit zijn schapebeentje de jodeltoon van de Wulp, een steltloper-broedvogel, die iedere vogelaar de lente aankondigt. Ik pakte van de tafel een bierviltje en schreef daarop met grote drukletters: "WULP" en hield dat achter het hoofd van de fluitser, zodat het gehele gezelschap het kon zien. Het slachtoffer boog zich voorover, las mijn spiekbriefje en zei: "dat is een Wulp". Daverend succes. Daar ging een rondje.

De fluitser: "ik heb nooit geweten, dat jij zoveel van vogel afwist". Maar hij gaf het niet op. "Ik wed, dat het het volgende geluid niet kent, gaan we door op dezelfde voorwaarde?" "Akkoord".

Daar kwam de Tureluur uit het fluitje. Ik had inmiddels al een blanco bierviltje gepakt en schreef de naam met zo groot mogelijke drukletters, in tweeën afgekort, onder elkaar. Het viltje werd weer achter

het kale hoofd van de fluitist gehouden.

"Da's de Tureluur, die hoor ik ieder jaar", zei de brani uit de cirkel, alsof hij een allround-ornitholoog was. De fluiter, totaal overbluft: "ober, een rondje voor de gehele ploeg".

Maar de Fries bleef onverzettelijk en zei tegen mij: "nu laat ik hem de Goudplevier horen, dat is een trekker en dat geluid kent hij nooit". En dáár gingen wij weer. De fluiter deed zijn best, boog zich voorover met zijn instrument en de brani naderde hem steeds dichterbij om die lange naam op het bierviltje, die hij nog nooit gehoord had, goed te kunnen lezen. Met moeite kwam het antwoord: "ik moest even nadenken, maar nu weet ik het weer, dat is de Goudplevier". Het succes was compleet. Het gezelschap schaterde en het derde rondje werd verloren.

De fluiter en de scherts-vogelaar waren bemiddelde heren en achteraf werd de zaak opgehelderd en financieel geregeld.

Dat nam niet weg, dat wij jarenlang onderling dit kostelijke gebeuren hebben opgehaald.

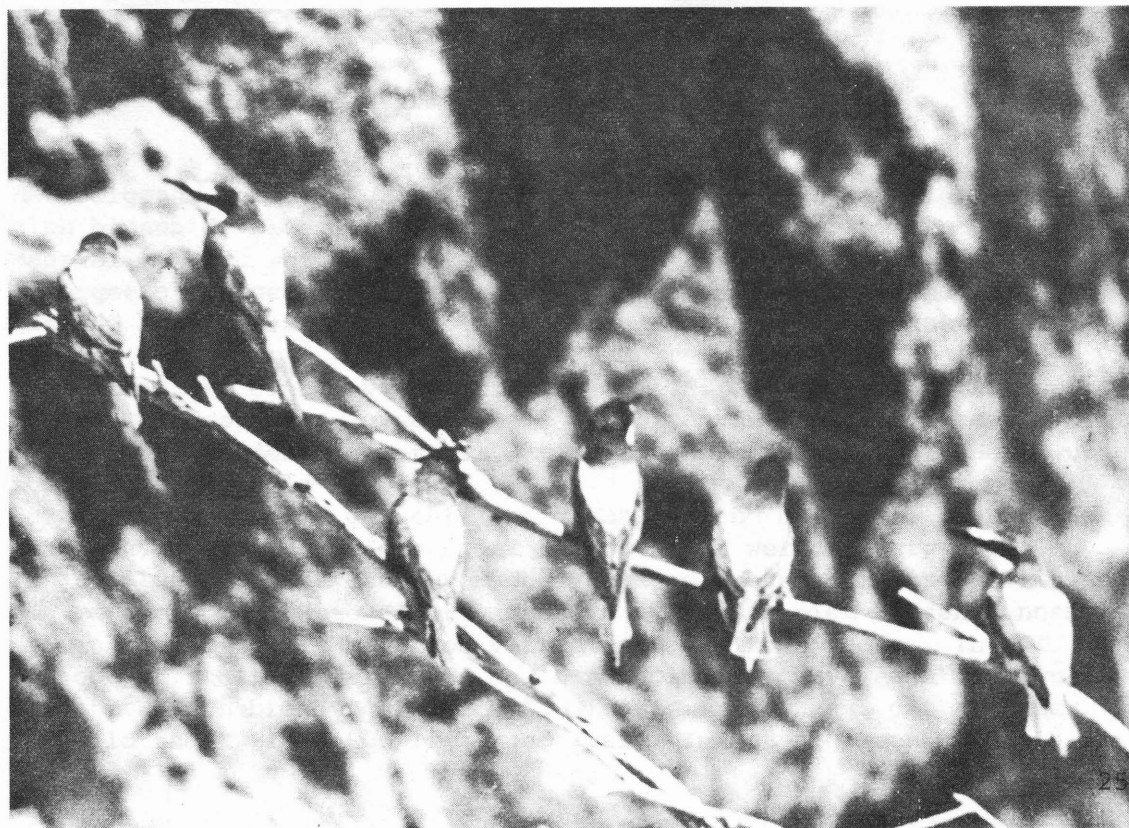
BIJENETERS

Veertig jaren geleden was je al blij, dat je als gemiddelde Nederlandse werknemer met vakantie naar de Veluwe of Zuid-Limburg kon gaan. Aan het buitenland werd toen niet eens gedacht, dat was onbetaalbaar. Het was alleen voor rijke lieden weggelegd. En dus waren er voor de meeste vogelaars geen tropische vogels weggelegd. Tegenwoordig is een reis naar Afrika en verder niets bijzonders meer. Uitzonderlijk mooi gekleurde vogels hadden wij hier niet - behalve de Wielewaal en de IJsvogel - en van andere bonte, Europese soorten verslond je de teksten in de vogelboeken en je likte de mooi gekleurde platen af. Eén ervan was voor mij de Bijeneter en daarom was mijn eerste tocht naar de Camargue, het bekende vogeloord in de Franse Rhônedelta, een openbaring. Na al die tijd is deze reis nog steeds niet uit mijn geheugen gewist.

De Bijeneter was dus de grootste attractie. Vóór de reis had ik mij op de hoogte gesteld waar ik hem kon vinden; dat was aan de oevers van het Etang de Vaccarès. De Bijeneter is een holenbroeder en in de afgekalfde randen van dat meer graaft hij zijn nest.

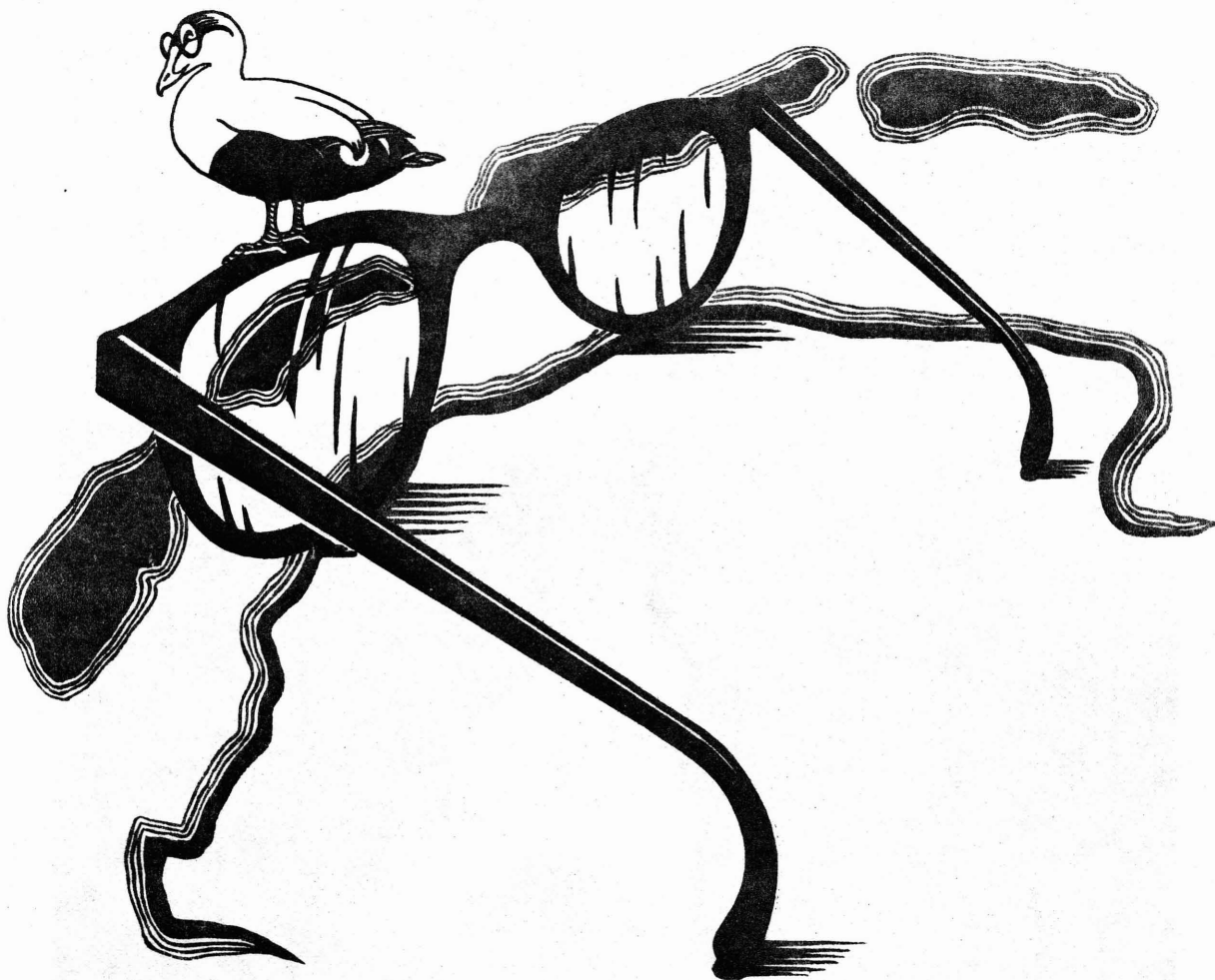
In ons clubje waren er twee, die de soort op de gevoelige plaat wilde vastleggen: één met een filmcamera en ik werkte met een spiegelreflex-camera met telelens 55 cm. Met onze vogelspeurdersneus hadden we de kleine broedkolonie gauw gevonden. Het is een genot zo'n flonkerend kleurenjuweel (roodbruin/blauwgroen/geel) te zien vliegen met zijn behendige vleugelslag en zijn luidruchtig, melodieuze stemgeluid: "pruuik", jagend op libellen.

Wij gingen op een behoorlijke afstand liggen en volgden de af en aan vliegende vogels, waarvan er af en toe één in een kaal struikje ging

zitten. Daarop werd mijn lens gericht en het gelukte inderdaad er één te verschalken. Kort daarop zaten er twee exemplaren in de takken en wederom klikte mijn sluiters. En dat ging maar door, steeds meer Bijeneters in dat struikje; de sluiters werkte en de filmcamera snorde. Op een gegeven moment zag ik er zes op het beeld van mijn matglas. Waarom gaan ze toch allemaal in de takken zitten, vraag je je dan af. Zij gedroegen zich onrustig, aanhoudend: "truuh" roepend. "Klik", ik had zes stuks op één plaatje, wie was dat ooit gelukt? Mijn filmbuurman had de oorzaak van het gedrag der vogels ontdekt. Een slang van naar schatting 1½ m lengte en 3 cm dikte vereerde de kolonie met een bezoek. Langs de steile wand tastte hij met zijn kop het terrein af, totdat hij een nestgat vond; de kop ging naar binnen en het lichaam vormde de verbinding naar een ander gat, waar nog een gedeelte in zat. Zo was de slang, die gek op eieren is, bezig systematisch de kolonie af te werken. Met een lange stok hebben wij hem verwijderd en de broedkolonie gered. Maar aan de slang hadden wij wel te danken, dat wij mooie opnamen konden maken; de vogels durfden voor de rover de nestgaten niet in en moesten postvatten op die dode struik.

HET OOG OP VLIELAND GERICHT

Het volgende verhaal is een goed voorbeeld van snel handelen, als er zich binnen de Nederlandse grenzen een zeldzame soort vertoonde. Maar al te vaak was het gebeurd, dat een reis naar een zeldzaamheid tevergeefs was gemaakt. Vogels liggen nu eenmaal niet aan de lijn en niemand kan voorspellen, hoe lang het exemplaar ter plaatse blijft hangen.

Wij hadden een clubje veldwaarnemers, die er een sportieve taak op nahield. De kunst was, zoveel mogelijk soorten in Nederland waar te nemen; op den duur werden dat natuurlijk uitsluitend zeldzaamheden. Het clubje bestreek het gehele land!

Het streven was erop gericht, die "Dwaalgasten" met eigen ogen te aanschouwen, die al dan niet eerder in Nederland werden waargenomen. In juni 1958 ging er een schok door onze gelederen. Er was op Vlieland een meeuwensoort gesignaleerd, waarvan wij zelfs niet hadden kunnen dromen, dat hij ooit hier zou verschijnen: de Ross' Meeuw. In HET "Handbook" staat zelfs: "Very few ornithologists have seen this gull alive". Hij is broedvogel van N.O.-Siberië en de kans, dat hij hier verzeild raakt, is natuurlijk zeer klein. In het algemeen werd hij

eerder gesignaleerd in Noord-Europa - ook daar verdwaald geraakt - en niet meer dan ca. 12 maal werd hij in Europa (buiten Rusland) waargenomen.

Er moest snel gehandeld worden. Door telefonische inlichtingen wisten wij waar de vogel zich ophield. Eén van ons werd direct naar Vlieland gedirigeerd; hij moet de meeuw zoeken, op het eiland overnachten en de andere morgen aan de kade staan met een taxi.

Wij vertrokken voor dag en dauw om de eerste boot te halen. Bij aankomst stapten wij in de taxi en reden pijlsnel naar de Ross' Meeuw, die er gelukkig nog was.

De vogel werd uitvoerig bestudeerd en er werden foto's gemaakt, zittend en vliegend.

Een tevreden clubje kon dezelfde dag nog de thuisreis aanvaarden.

De operatie was weer gelukt!

DE VINKER

Ik heb het voorrecht gehad een echte vinker gekend te hebben. Sommigen zullen misschien niet eens weten, dat dit uitgestorven beroep bestond uit het vangen van kleine vogels voor de kooi en de consumptie. Van die bestemmingen was ik geen bewonderaar, doch wel van de kunst om vogels te vangen. Dat heb ik dan ook van een vinker geleerd en het dienstbaar gemaakt aan de wetenschap, t.w. de vogels van een ring te voorzien en weer los te laten.

Het was in de twintiger jaren, dat ik kennis maakte met de vinker Leonardus van der Kooij, roepnaam Leen. In de schamele, houten hut in de Haagse Duinwaterleidingduinen woonde hij en daar had hij zijn beroep uitgeoefend.

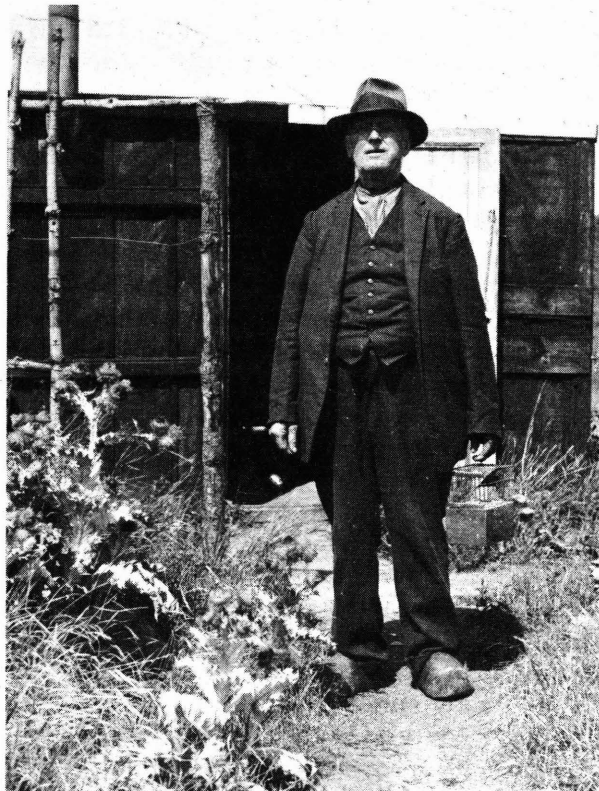
In dit verhaal ga ik niet in op het vangen van vogels, doch ik wilde een beeld schetsen van Leen, die door zijn beroep een ijzersterke alleenheerser was.

Vogels vangen deed hij alleen in het najaar, dan was het lonend, de rest van het jaar was hij koetsier. Toen ik hem ontmoette zat hij niet meer op de bok: hij liep al tegen de zeventig. De vogelwet maakte, dat de vogelvangst steeds minder lonend werd. In 1927 kwam hij bij ons (een clubje Haagse vogelaars) in loondienst, toen het eerste vogelringstation (Ringstation Wassenaar) in Nederland werd opgericht.

Wij leerden van hem hoe je met slagnetten en lokvogels moest omgaan, maar je moest hem - hoewel ondergeschikte - met de nodige tact behandelen; dat was logisch: de man had nog nooit een baas gehad!

Ziek was hij nooit, hooguit wat neusverkouden en daar kwam nauwelijks een zakdoek aan te pas; het werd opgelost door luchtstoten te geven door de neusgaten. Schoenen had hij niet; hij liep op klompen, die behoorden bij de uitrusting van een vinker, want als je met schoenen over slagnetten liep, bleef je haken en veroorzaakte gaten.

Brood, aardappelen en groente at hij niet. Al zijn maaltijden bestonden uit wilde konijnen, die hij kreeg van jachtopzichters, maar ook haalde hij ze uit de strikken van Scheveningse stropers. Hij braadde dit wild in een pan op zijn dag en nacht brandende potkachel en vermengde het met zelf gezochte champignons en kruiden. Dikwijls als ik oktober vóór zonsopgang bij hem was en hij uit zijn uit vodden bestaande alkoof kroop en aan zijn "ontbijt" begon, vroeg hij mij: "moet je ook een stukkie?" Nooit in mijn verdere leven heb ik een heerlijker, mahoniehoutkleurige konijnepoot gegeten dan bij Leen. De medewerkers van het Ringstation brachten altijd wat voor hem mee: een stuk vlees of spek, een pakje pruimtabak, als zij "dienst" hadden. Voor zijn eten gaf hij

eigenlijk nooit één cent uit. Wat deed hij dan met zijn weekloon? Wel, dat was zeer eenvoudig, dat werd volledig "verzopen". 's-Middags werd er niet gevangen en dan ging hij op pas naar het oude dorp Scheveningen. Daar lag zijn stamkroeg en daar telde hij zijn geld neer. Tijdens zijn zg. dienstdiensttijd werd nooit gedronken en hoe vroeg je ook kwam, altijd was hij present.

Toen ik hem voor het eerst een hand gaf, merkte ik, dat ik maar drie vingers kreeg en dat de pink en de ringvinger gekromd in de palm van mijn hand zaten. "Leen, wat is er met die twee vingers van je?" vroeg ik hem. "Meneer, dat zal ik je vertellen. Op een winteravond, dat het vroor dat het kraakte, was ik op weg van mijn kroeg naar huis. Onderweg viel er nog een hoop sneeuw en het werd spiegelglad. Even voorbij het Koningsbos ben ik (natuurlijk was hij niet nuchter) op mijn klompen uitgegleden en brak mijn been. Toen ik daar lag, dacht ik, Leen, hier moet je niet blijven liggen, dan vries je mooi dood. Dat heb ik dan ook niet gedaan en toen heb ik mij aan mijn handen door de sneeuw naar huis voortgetrokken en daar heb ik die bevroren vingers van overgehouden". (Ik schat de afstand kroeg-huis op één uur en de afstand val-huis op 15 minuten lopen door een jong persoon.)

Met het verstrijken van de jaren werd Leen steeds lastiger; op den duur onhandelbaar en als wij ons werk wilden aanpassen en verfijnen, werkte hij regelmatig tegen. Zó konden wij natuurlijk niet verder gaan. Mijn vriend, een gefortuneerd arts, vond een oplossing. Hij kocht voor eigen rekening een plaats in een bejaardenhuis en daar kon Leen zijn laatste levensjaren slijten. Die verhuizing zou niet eenvoudig zijn. Onverwacht zou hem de toegang tot het duinterrein ontzegd moeten worden en per auto zou hij daarna direct naar het bejaardenhuis vervoerd moeten worden. Dat was wel een radicale oplossing, doch wij kenden zijn mentaliteit: hij was in staat de hut met de inventaris - die wij inmiddels hadden overgenomen - in brand te steken.

Op een zaterdagmiddag, toen hij niet thuis was, wachtten wij met twee man van de politie zijn thuiskomst af, maar hij verscheen pas zeer laat in de avond. Nadat de politie hem had medegedeeld, dat hij niet meer in duin mocht komen, nam mijn vriend het woord. "Leen" sprak hij met zijn beschaafd stemgeluid "je behoeft je voor je oude dag geen zorgen te maken, ik heb een plaats voor je betaald in een bejaardenhuis en daar breng ik je nu met mijn auto naar toe". Zonder enig nadenken kwam het heftige antwoord: "Dokter, weet je wat je moet doen, breng daar je ouwe moer maar naar toe en zet mij maar af aan de stalhouderij bij de Witte Brug".

Daar heeft hij nog jaren de stallen aangeveegd en de paarden verzorgd; daar sliep hij in het stro en op een morgen hebben ze Leen daar dood gevonden.

betekent volgens "Van Dalen", dat je óf 50 jaar bent óf dood. Het volgende speelde zich af tussen de levenden.

Wij waren met mannen onder elkaar op een vogeltocht en tijdens het diner bood een mijner vrienden Kleine Jan - ter onderscheiding van de later volgende Dikke Jan - ter ere van zijn 50ste verjaardag een Abraham aan. Dat is een speculaaspopachtige boterkoek met de figuur van Abraham van circa een meter lengte, die speciaal wordt gebakken en op een houten plank wordt afgeleverd. De jarige aanvaardde het geschenk dankbaar, bracht het naar een veilige plaats en verzekerde: "ik neem hem mee naar huis voor mijn kinderen".

Omdat de meesten van ons elkaar slechts een paar maal per jaar ontmoeten, wordt het altijd nachtwerk en na de borrel en de wijn, gaat de conversatie 's avonds verder onder brandewijn. Kleine Jan en Dikke Jan gaat dat best af. Speciaal Dikke Jan, wiens lijfspreuk is: "water dat drink je niet, daar wassen de kikvorsen d'r billen in en dat is alleen maar goed om er eilanden mee te maken". Hij had ook een hekel aan boeren; als wij in zijn geboortestreek kwamen, zei hij: "in dit dorp wonen 700 mensen en 20 boeren". Ook vond hij, dat wij de galgen niet hadden moeten afschaffen: "dan hadden we in ons land nog gieren en raven gehad".

Die nacht deelde ik een slaapkamer met Kleine Jan en toen het half twee was, vond ik het welletjes en zocht mijn bed op. De beide Jannen waren toen nog druk bezig met elkaar iets aan te bieden. Om drie uur werd ik wakker van het gestommel op de trap. en toen wist ik meteen wat er zou gaan gebeuren: het gebruikelijke elkaar naar huis brengen. Het klopte, de kamerdeur ging enige malen open en dicht met "nee Jan, ik breng je even naar je kamer". Eindelijk kwamen zij beiden mijn kamer binnen met Abraham op de plank. Op de drempel was het: "moet je zo'n vent zien, die ligt te slapen". Ik hoorde alles en door mijn oogharen zag ik de scène; bewust hield ik mij slapende, want anders zaagt mijn kamerge-noot mij de gehele nacht door, zodat je je nachtrust wel kan vergeten. Nu werd er voor goed afscheid genomen en Kleine Jan, steeds met Abraham voor zijn buik, komt verder de kamer binnen om het geschenk op de tafel te deponeren. Maar u weet het: parketvloer en wollen vloerkleedjes; al ben je nuchter, je kunt beter op schaatsen staan. Kleine Jan ging onderuit. Abraham volgde en verspreidde zich in stukken en brokken om hem heen; hij zelf lag op zijn rug met de kale plank op zijn buik te schateren van het lachen. Van kwetsuren was geen sprake, want hij is een internationale hockeyer geweest en hij wist hoe hij moest vallen. Samen grabbelden zij de stukken van Abraham bij elkaar, kruipende over de vloer en deden die in de koffer van Kleine Jan voor zijn kinderen. De andere morgen verscheen hij prompt op tijd aan het ontbijt, nog steeds pratende. Hij kwam naast mij zitten en wilde mij uitvoerig vertellen wat ik die nacht gemist had. Mijn reactie was: "beste Jan, zal ik jou precies vertellen wat er gebeurd is, want ik heb alles gehoord en door mijn oogharen heb ik je zien liggen, maar ik heb mijn gezicht gedeeltelijk in het kussen moet drukken om niet te stikken van het lachen". Daar keek hij wel even van op.

Als wij, vogelliefhebbers, zo onder elkaar zijn, hebben wij het er wel eens over hoe er over ons geroddeld wordt. Wanneer ik bijvoorbeeld 's morgens voor dag en dauw in de meest vreemdsoortige kleding mijn huis verlaat, tref ik dikwijls mijn overbuurman, de melkboer, aan. Heel beleefd en vriendelijk klinkt het dan prompt: "Morgen meneer, 't ziet er niet zo best uit met het weer". Meer zegt hij niet, maar ik hoor hem verder denken: "Daar gaat-ie weer, die idioot, je moet er maar zin in hebben om voor die vogels zo vroeg uit je bed te komen". Soms wordt er door mensen, die er niets van begrijpen, heel schuchter een vraag gesteld met de bedoeling 't mysterie voor henzelf op te lossen. Wanneer je dan vertelt, dat je de hele dag naar de vogels loopt te kijken, worden de ogen van de vragensteller zichtbaar groter en gaat zijn mond hoe langer hoe wijder open. Het enige dat hij bereikt heeft is, dat zijn mysterie nog groter is geworden.

Het onschuldige beoefenen van de vogelstudie in populaire of wetenschappelijke vorm naast het beroep is een uitlaat voor de spanningen van het dagelijkse leven. Het is een manier om zich volkomen te kunnen losmaken van de iedere dag terugkerende rompslomp en geheel zichzelf te kunnen zijn. Deze gezonde ontspanning houdt de beoefenaars niet alleen in een uitstekende lichamelijke conditie, doch zij vinden daarin tevens de kracht om het vaak inspannende dagelijkse werk behoorlijk te vervullen.

Een zeer voorname factor daarbij is tevens, dat alles wat zij doen geheel vrijwillig geschiedt en niet zoals hun maatschappelijke taak onder

een zekere pressie wordt volbracht. Doch het allerbelangrijkste aspect van de vogelsport schuilt hierin, dat de beoefenaars in hun kinderlijke bezigheid de in deze wereld zo diep verborgen levensblijheid vinden. Dit gelukzalige gevoel kan zich van hen meester maken bij het horen van de prille merelzang, wanneer zij hun eerste kievitsnest vinden of bij het weerzien van een broedvogel na lange maanden van afwezigheid. Misschien kunt u nu begrijpen, waarom de doorgewinterde vogelenthousiast zich er geen zier van aantrekt, hoe de wereld over hem denkt en dat het hem totaal onverschillig laat of zijn burens hem voor niet-goed-snik verslijten.

De ornithologie kent geen rangen en standen. Tegenover een klein aantal professionals staat een leger van amateurs, die op velerlei terrein baanbrekend werk doen en zonder wie in deze tak der wetenschap aanmerkelijk minder vorderingen zouden zijn gemaakt. De profs en amateurs zijn lid van dezelfde verenigingen en spreken elkaar op congressen, vergaderingen en excursies. Personen met de meest uiteenlopende beroepen treffen we er onder aan, advocaten en ambtenaren, pastoors en studenten, jeneverstokers en doktoren, burgemeesters en koekfabrikanten, grossiers in rookartikelen en hotelhouders. De rasechten, bij wie de vogelarij in het bloed zit, beoefenen haar van kindsbeen af, hoewel ook tal van lieden later het voorbeeld van vrienden volgen.

Ik geloof niet, dat men er de huidige jeugd voor krijgt, wandelingen te maken, die ik als jongen volbracht. Wij startten in de buurt van het Piet Heinplein, liepen naar de Koninginnegracht en lieten ons dan met het pontje overzetten naar de Waalsdorperweg, een prachtige landelijke weg met een enkele boerderij aan de linkerzijde. Via de Waalsdorpervlakte bereikten wij Meijndel, waar alleen boer Rietkerk woonde, die ons van melk voorzag. Vandaar ging het door het duin naar het strand en over Scheveningen langs de Oude Scheveningseweg weer naar huis. Van de tram werd zelden gebruik gemaakt en met een fiets kon je toen niet overal komen.

De jongens en meisjes, die op het ogenblik achter de vogels aan lopen, hebben bijna allen een goede kijker. Zo'n instrument kenden wij eenvoudig niet; alleen de ouderen bedienden zich ervan. Mijn eerste prismakijker was een tweedehands geval, dat ik op zeventienjarige leeftijd van mijn broer overnam. De vogels, die wij op onze tochten tegenkwamen moesten wij zelf maar zien te determineren. We bedienden ons wel van het Vogelboekje door Jac.P. Thijsse, doch dit had geen gekleurde platen; het Vogeljaar - anno 1904 - van dezelfde schrijver had deze wel, maar dat was veel te duur voor ons, jongens. Veldkleding bezaten wij niet; we deden een oud pakje aan en als wij in drassig terrein kwamen, trokken wij eenvoudig onze kousen en schoenen uit.

Wat heeft de jeugd van heden het dan toch gemakkelijk! Eén van mijn vrienden heeft een peuter van zeven jaar, die op grondige wijze tot veldornitholoog wordt opgeleid. Thuis ontvangt hij van zijn vader uit een keur van prachtig geïllustreerde werken onderricht en worden hem in natuurlijke kleuren alle circa 330 vogelsoorten getoond, die in ons land voorkomen.

Op één van onze laatste tochten mocht de kleine Jan weer mee, doelmatig en warm gekleed, compleet met hoge rubberlaarsjes. Toen we op het terrein aankwamen, dat wij voor deze dag hadden uitgekozen, hing Jan Sr. een zestienmaal vergrotende prismakijker om de nek van de dreumes en demonstreerde hem, hoe hij dit apparaat moest hanteren. "Jan", sprak hij vervolgens zijn discipel toe "vandaag zal ik je tien vragen stellen en daar moet je voldoende voor halen; denk eraan, eerst uit je ogen

kijken voordat je wat zegt". In de loop van de dag werden niet al te moeilijke vogelsoorten uitgekozen en met frappante zekerheid wist de toekomstige ornitholoog ze thuis te brengen.

Dit slag kinderen wordt ook van jongsaf geleerd hoe ze zich buiten moeten gedragen: er wordt niet geschreeuwd of gejegeld; ze blijven als een jachthond achter de baas lopen en jagen "het wild" niet op, kortom de jarenlange routine van de vader wordt vroegtijdig in de zoon overgeheveld.

Bij het passeren van een plas wordt niet bij voorbaat gezegd, dat hij er niet door kan; hij moet het proberen, als hij niet verder kan geeft hij een seintje. Dan gaat zijn vader hem ophalen, die zijn opvolger met een zwaai onder zijn armen neemt en hem naar de overkant brengt.

Op deze wijze worden er flinke zelfstandige kinderen gevormd, eigenschappen aangekweekt, die hun later goed te pas komen, doch ook krijgen ze vroegtijdig de smaak te pakken van een hobby, waarmede ze de levensblijheid, welke zij als kind bezitten, als volwassene kunnen behouden.

DE TOVENAAR

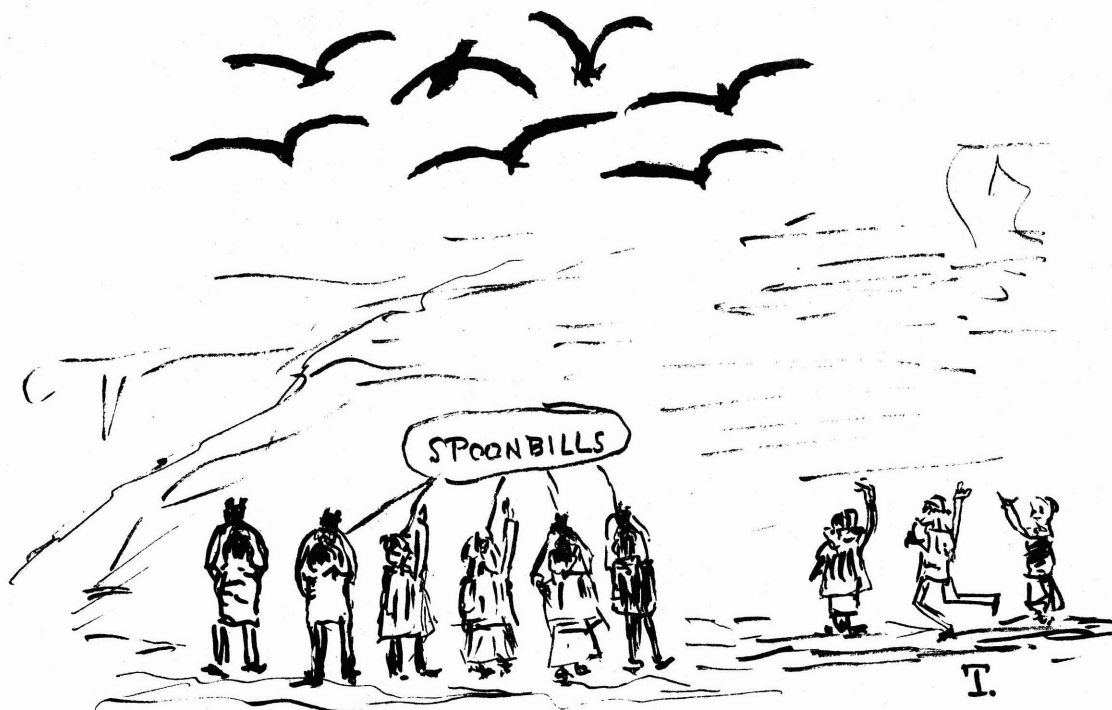
Een aantal malen ben ik belangeloos als reisleader opgetreden voor een groep vogelaars uit Florida, die Nederland aandeden. Zij kwamen per vliegtuig uit Engeland, ik haalde ze van Schiphol af met een autobus en na afloop van de excursie leverde ik ze in België af.

Vogelaars hebben altijd een verlanglijstje van een aantal soorten, die zij graag willen zien als zij in een bepaald land komen. Bij de Florida-groep waren het er twee, die hoog op de lijst genoteerd stonden: de Lepelaar en de Kuifleeuwerik.

Bij alle zorgen, die je als reisleader hebt, wordt je dan ook nog door een groot aantal deelnemers aan je hoofd gezeurd over Spoonbill en Crested Lark.

Op Texel, waar wij heen gingen, had ik wel hoop op een Lepelaar, maar het was al september en toen wij daar waren, hoorde ik, dat zij van de Schorren van de Eendracht al verdwenen waren; de bewaker gaf mij nog enige hoop op de zuidpunt van het eiland.

Eerst werd er echter een wandeling gemaakt door de Slufter, naar mijn gevoel het mooiste stuk van Texel. Wij liepen in een horizontale sliert "in tirailleurslinie", om de gehele breedte van het terrein te bestrijken. Turend in noordelijke richting zag ik in de verte een troep witte vogels vliegen, die ik met de kijker zelfs niet kon thuisbrengen. Zij kwamen loodrecht in onze richting, zodat ik geen goed vliegbeeld kon zien. Het kon een troep Zilvermeeuwen zijn, doch plotseling kwam ik voor mijzelf tot de conclusie, dat de grootte en de frequentie van de vleugelslag behoorde bij de Lepelaar. Ik verzocht de tochtgenoten in de richting van de witte vogels te kijken, omdat ik die voor Lepelaars hield. Zij kwamen recht op ons af en steeds dichterbij en toen er één van de twaalf wat zijwaarts vloog, zagen wij de lange nek over onze

hoofden en nooit heb ik een stelletje volwassenen zo kinderlijk blij gezien.

De Kuifleeuwerik had ik het gezelschap nog niet kunnen aanbieden; van Texel vertrokken wij naar Knokke in België.

Nu weet ik in mijn woonplaats Den Haag wel waar ik een Kuifleeuwerik moet zoeken; dat is langs de Scheveningse haven en 's morgens vroeg op de boulevard. De soort heeft een voorkeur voor zanderig, rommelig terrein, ook bijv. bij bouwwerken van een stadsuitbreiding.

In Knokke logeerden wij in een hotel aan de boulevard en ik voorspelde aan het diner, dat er 's morgens vroeg vanuit het hotel een Kuifleeuwerik zou waargenomen kunnen worden. De andere morgen zat ik als eerste voor het hotelraam te loeren en wat liep daar op de boulevard? Een Kuifleeuwerik! Maar niemand kwam er naar beneden en toen de langslapers verschenen, hadden wandelaars en hondenuitlaters de vogel weggejaagd. Voordat de dagtocht begon, konden wij nog een wandeling maken en wij kwamen op een groot plein met een plantsoen waaromheen villa's stonden. Ik overzag het terrein en op vijftig meter afstand stond een groot huis, waar men aan het verbouwen was. Toen wij moesten besluiten in welke richting wij zouden wandelen, verzamelde ik de vogelaars om mij heen en zei: "als ik een Kuifleeuwerik was, zou ik daar tussen die rommel gaan zitten", wijzende op die verbouwing.

Ik nam het gezelschap mee en toen wij zeven meter van de villa waren, zaten er voor onze neuzen twee Kuifleeuwerikken, die zich mooi lieten bekijken, even opvlogen en fladderend weer neerstreken, terwijl ze ook nog hun geluid: "trietrietrieh" lieten horen.

Iedereen was verbijsterd; de dank lag in de uitroepen: "how is it possible" en "you are a magician".

DE BROEDENDE KRAANVOGEL IN NOORD-BRABANT

Het volgende verhaal speelt in de 2de Wereldoorlog.

Er was een excursie uitgeschreven naar de Strabrechtse Heide bij Heeze NB. Enige dagen vóór de datum kwam er van de bezetters een vergaderingsverbod af en daar vielen ook excursies onder. Enige leden van onze vereniging trokken zich daar niets van aan en ontmoetten elkaar in ons vaste hotel. De Westerlingen onder ons grepen deze gelegenheid met beide handen aan, want er was gegronde hoop, dat wij in Brabant wat te eten zouden krijgen: Het moet gezegd worden, dat de hotelhouder ons als min of meer vaste klanten goed bediende: hij zette ons bijv. een wildschotel voor, zonder commentaar. Vermoedelijk dacht hij, dat wij het wild niet konden thuisbrengen. Wij bestudeerden de schotel met gevogelte en kwamen op grond van de grootte en het model van de poten tot: jonge kraaiachtigen. Het klopte. Op last van de Duitsers was er in de buurt een Roekenkolonie opgeruimd en de jongen werden ingeblikt en verkocht. De maaltijden waren naar Westerse maatstaven overvloedig. Eén van onze bejaarde leden was een zeer enthousiast vogelaar, die nooit ontbrak op vergaderingen en excursies. Zijn vogelkennis stond nu niet direct op een hoog peil en hij gold als het "enfant terrible" van de club en werd nogal eens in de maling genomen. Ik herinner mij, dat hij 's avonds een ongelooflijk grote hoeveelheid voedsel verwerkte en vroeg naar bed ging. De andere morgen ontbrak hij aan het ontbijt: het diner had hem opgebroken. Wij gingen zonder hem vroeg op pad, de Strabrechtse Heide in. Er was daar een grote broedkolonie van Kokmeeuwen. Uit ervaring wisten wij, dat, als wij op Schouwen logeerden, wij daar in ons hotel bij het ontbijt twee Kokmeeweneieren kregen; die smaakten voortreffelijk; zij werden daar toen voor de consumptie geraapt. Eén van mijn vrienden toverde uit zijn rugzak een aluminium pannetje, we schepten water in het ven, stookten een vuurtje en aten ieder twee gekookte eitjes: een délicatesse in de oorlog. Later op de ochtend had de achtergebleven veelvraat ons op de heide met zijn kijker ontdekt en voegde zich bij ons. "Man waar ben je gebleven?" was zijn ontvangst, "nou, je hebt wat gemist, we hebben het nest met eieren van de Kraanvogel gevonden". Dat was een slag voor deze enthousiasteling. "Waar ligt het nest?" Wij stuurden hem in een willekeurige richting de heide in en hij heeft zich wezenloos gezocht en nooit dat nest gevonden. (De Kraanvogel broedt in Noord-Europa en passeert in voor- en najaar op de trek Nederland.)

DE KLEINE TRAP

Op weg naar de Camargue in Zuid-Frankrijk, reed ons clubje in het Noorden van dat land; wij deden het wat rustig aan en waren in een mooi gebied, dat vlak was en een ruim uitzicht bood. Vanuit de auto werd er naar beide zijden getuurd. Wij waren echt allen in een vakantiestemming op zo'n eerste dag en erop gebrand nu eens een soort waar te nemen, die wij in ons eigen land niet iedere week tegenkwamen. Daarom werd er weinig gepraat en ijverig gekeken. Als je wat ontdekt, moet je wel zeker van je zaak zijn en niet de wagen laten stoppen voor een doodgewone soort. In een dergelijk geval kon je er zeker van zijn, dat je door je tochtgenoten werd gehoord. Maar het aandachtig rondwaren bleef niet onbeloond, want plotseling klonk er een gedempte kreet: "Kleine Trap". Natuurlijk was de uitroep afkomstig van degene onder ons, die in zulk soort zaken altijd haantje de voorste of beter vogeltje de voorste wil zijn. Er volgde van hem aanduidingen in welke richting wij moesten kijken. In een stoppelveld had hij een Kleine Trap ontdekt. Na enig zoeken konden wij inderdaad een zandkleurige vogelkop waarnemen, die af en toe boven het gewas uitstak. De buitengewone schuwheid van de soort was ons bekend en niemand mocht dan ook de auto uitstappen. Het waarnemen werd daardoor niet eenvoudig en de afstand was vrij groot. Veel kregen wij niet te zien: slechts een vogelkop en die bleef ook maar kort in de kijker, steeds dook deze tussen de stoppels weg. "Vogeltje de voorste" had daardoor veel moeite ons een Kleine Trap aan te praten, ook al verzekerde hij ons, dat hij hier in Noord-Frankrijk voorkwam.

Eén van zijn liefste bezigheden in het veld was - indien daartoe aanleiding bestond - je een zeldzamere soort op te dringen dan die je in je kijker had; dat ging altijd met veel gepraat gepaard. Dat was zijn methode om je kennis te testen.

Het duurde eindeloos, de vogel kwam niet te voorschijn, het lichaam kregen wij niet te zien. Er kwam wel bij, dat het ons bekend was, dat de soort bij onraad zich plat op de grond drukt, een pluspunt dus. Het bleef evenwel onvoldoende om in je dagboek te kunnen noteren, dat je een Kleine Trap had waargenomen.

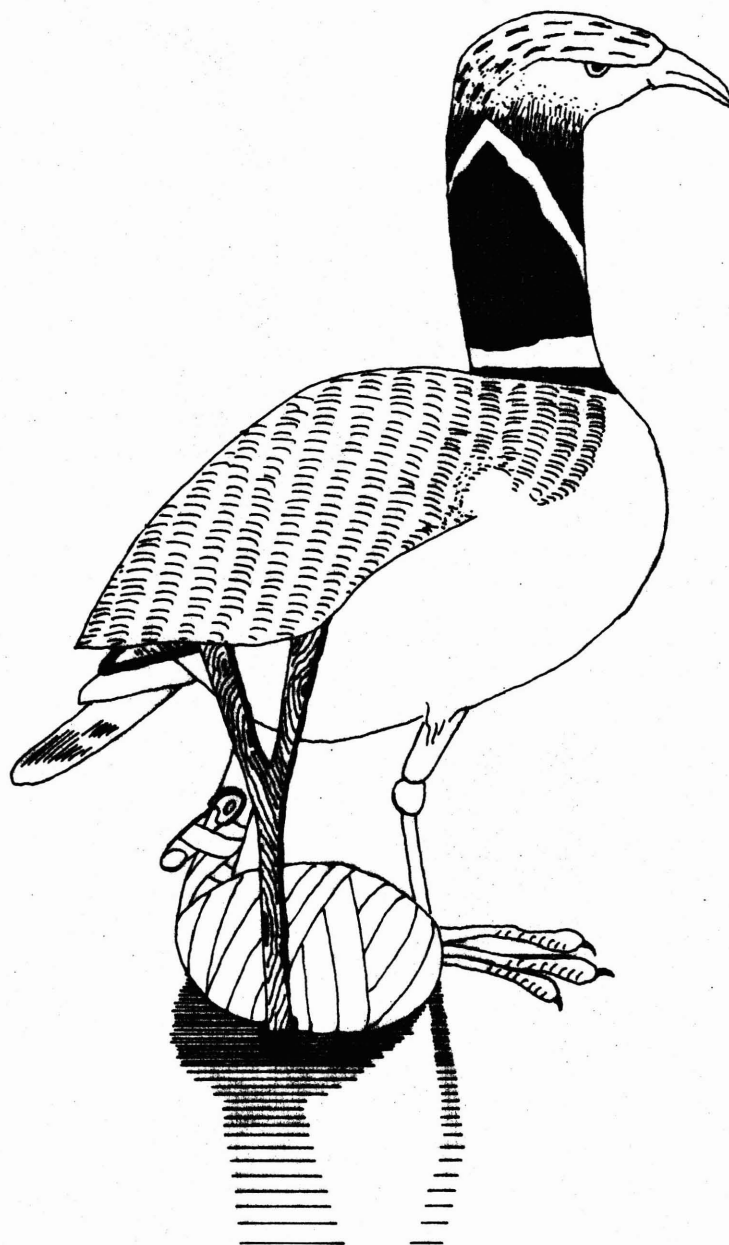
Toen wij allen het wachten moe waren, besloten wij, dat een onzer de vogel zou doen opvliegen.

Dat gebeurde en wat kwam er uit de begroeiing? Niet een Kleine Trap van ca. 43 cm, doch een doodgewone Veldleeuwerik van ca. 17 cm!

De enige overeenkomst was de bruine kleur van de kop.

Tot het einde zijner dagen zal "Vogeltje de voorste" aan zijn blunder herinnerd worden.

Kleine trap _____

In de oorlog was het niet eenvoudig sommige activiteiten te kunnen voortzetten, vooral niet als je werkte in het "Sperrgebiet". Dat was het geval met ons Vogelringstation, dat gelegen was in het duingebied ten Zuiden den Den Haag. Wij waren dan ook al direct begonnen met het treffen van voorzorgsmaatregelen; op ons houten huis spijkerden wij een groot bord met: "Rijksvogelringstation Ockenburgh". Wij kregen onze ringen van het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie te Leiden, doch voor het overige waren wij een doodgewoon clubje Haagse vogelaars, die onder elkaar de kosten droegen. Doch dat toevoegsel "Rijks", dat deed het hem, daar hadden de bezetters altijd respect voor. Wij moesten natuurlijk voor het gebied een vergunning van de Duitsers hebben en gek genoeg ging dat gemakkelijker naarmate de oorlog verstreek. Dat had een bijzondere oorzaak. Onze vogelvrienden in Noord-Holland hadden ons ingelicht. Een Duitse Overste werd overgeplaatst naar Den Haag als "Ortskommandant" en hij was ornitholoog. In het statige herenhuis aan het Lange Voorhout zette hij en daar moest ik voor ons clubje eenmaal per maand naar toe om onze vergunningen te verlengen. Hij moest deze ondertekenen en wat vroeger nooit gebeurde, speelde zich nu wel af: ik werd bij hem ontboden. Vóórdat je bij zo'n man binnen was, werd je door verschillende sluizen geloodst en dan ging eindelijk de deur van zijn kamer open en werd ik aangekondigd met: "der Ornithologe, Herr Tekke", gepaard met hakkengeklak. De Overste was een bezadigde man op leeftijd en hij liet zich uitvoerig inlichten over onze vogelwerkzaamheden. Iedere maand herhaalde zich dat en hij vertelde mij, dat hij in Hamburg woonde en er vaak op uittrok. Waar ik mij reeds op had voorbereid, gebeurde in oktober: hij wilde met mij als gids een vogeltocht maken. Het antwoord had ik bij de hand: in al mijn vrije tijd moet ik aanwezig zijn op het ringstation. De werkelijkheid was, dat ik voor geen prijs in zijn gezelschap gezien wilde worden en nooit zou ik in zijn grote auto met standaard voorop, gaan zitten. Ik deed een uitgekiend tegenvoorstel en nodigde hem uit voor een bezoek aan ons Ringstation en wel om 's morgens vijf uur. Hij accepteerde het. Voor een normaal mens een onmogelijk uur, dacht ik, dan komt hij vast niet.

Voor de goede orde stond ik 's morgens op de afgesproken plaats en wat gebeurde er? Daar kwam de grote auto aan; en buiten de chauffeur nog 3 officieren. Ik ontsloot het hek en de auto reed naar binnen. Wij betraden onze houten hut en ik wilde hem voorlichten over de lokvogels in kooitjes, die wij gebruikten. "Neen, laat u maar", zei hij en hij wees kooi voor kooi aan met de naam van de soort, die er inzat. Verder op deze morgen volgde hij met zijn gevolg met grote belangstelling de wijze, waarop wij vogels vingen en ringden. Het was een aardige man, die niet de veldkenmerken van een nazi had en ik heb mij nogal eens van zijn eigennaam bediend. Dat gebeurde, toen op een ochtend plotseling een drietal Duitse "Goudvinken" onze hut binnenkwamen en ons mededeelden, dat wij moesten verdwijnen, omdat er mijnen zouden worden gelegd. De Goudvink is een

mooie vogel, doch het is ook een populaire benaming van een hoge militair, die onder het goud zit. Ik heb de heren - ik begrijp nog steeds niet waar ik het lef vandaan heb gehaald - in het vloeiend Duits afgebluft: "er worden hier geen mijnen gelegd, dat zal ik eerst wel eens met uw "Ortskommandant, Oberstleutnant" bespreken. Daar hadden zij niet van terug. Wat ik dan wel wilde? "Hier worden geen mijnen gelegd, ons vangterrein met een ingang naar de weg moet vrij blijven" blafte ik. En zó is het gebeurd, keurig afgezet met plaatjes en prikkeldraad en wij vingen en ringden gewoon door, zonder dat de Overste eraan te pas kwam.

Toen het tegen het einde van de oorlog liep, wilde iedere Duitser zich verzekeren van een goed vervoermiddel. Ik reed op een Fongers met luchtbanden (dat laatste met vergunning t.b.v. de voedselvoorziening). Op de Monsterseweg werd ik door een Duitse soldaat aangehouden. Uit een boerderij kwam een vaandrig. Hij keek mij niet aan en ook keek hij niet naar mijn tassen vol gesprokkeld hout, doch wél staaarde hij met verliefde ogen naar mijn Fongers. Ik wachtte niet af en vroeg of hij wellicht van plan was mijn fiets in beslag te nemen. Ik toonde hem mijn vergunning met de handtekening van de "Ortskommandant" en zei met nadruk: "als u dat doet dan moet u zich binnen één uur melden bij "Oberst.....". "Gehen Sie nur", zei hij beteuterd.

TEUN BROUWER

Teun Brouwer is voor mij een monument op Texel geweest. De man was aangesteld als bewaker van de Schorren en De Eendracht op het eiland en dat heeft hij gedaan tot zijn dood. Zijn leven is met de vogels verbonden geweest.

Hij woonde in een piepklein huisje en fietste op zijn roestige wrak naar zijn werk. Hij droeg hoge, rubber laarzen, maar in iedere voet zaten gaten in de voet. Zijn ogen waren goed, want wat er aan steltlopers voorbij vloog, hij herkende ze met het blote oog. Af en toe bediende hij zich toch van een kijker, maar die was zo klein, dat deze verscholen lag in zijn handen, zoals op bijgaande foto te zien is.

Wij lieten hem wel eens kijken door een 15X-prismakijker, doch daar kon hij niet mee overweg; wij bestempelden zijn apparaat met " -5 ".

Op 20 september 1961 waren wij weer op Texel en ons gebruikelijke bezoek gold natuurlijk De Schorren. "Teun, is er nog wat bijzonders?"

"Nou, meneer, daar zit een steltloper, DIE HEEFT GEEN KENMERKEN", was het antwoord. Wij bestudeerden het beest en wat dacht u? Het bleek het eerste exemplaar van de Amerikaanse Gestreepte Strandloper te zijn, dat voet aan land had gezet op Nederlandse bodem.

Toen de Vereniging, waarbij hij in dienst was, een jubileum vierde, moest Teun ook opdraven in Amsterdam; dat was voor de man een wereldreis. Over het resultaat daarvan was hij niet zo erg onder de indruk, begreep ik: hij had een onderscheiding gekregen. Dat was hij wél, als wij gewoonlijk een drankje voor hem meebrachten.

Op een keer, dat wij dat weer van plan waren, was een van ons aan het filmen begonnen. De overhandiging van de fles zou vereeuwigd worden. Met een paar hartelijke woorden werd hem die aangeboden. Zijn blik bleef star op het geschenk gericht en hij heeft niet eens gemerkt, dat hij gefilmd werd.

Onverwacht is hij heengegaan; de laatste jaren was hij al weduwnaar. Zijn schamele "bezittingen" heeft hij nagelaten aan "Zijn Vereniging".

I AM A MEMBER OF THE DOTTEREL CLUB

Vermoedelijk zullen weinig Nederlandse vogelaars deze aanhef begrijpen, ook al weten zij, dat Dotterel de Engelse naam is van de Morinelplevier. Het is een titel, een onderscheiding, natuurlijk in het geheel niet officieel, verzonnen door de sportieve Engelse vogelaars.

Ik werd lid van die Club in 1950, toen ik in het kader van het Internationaal Ornithologisch Congres excursies maakte. Deze brachten mij eerst in midden-Zweden, daarna op Gotland en tenslotte in Zweeds Lapland.

Het internationale gezelschap was op de laatste excursie gehuisvest in Abisko. Om in het bergland te komen, reisden wij met een ertstreintje met bestemming Narvik, Noorwegen en stapten onderweg uit. Onder leiding van een Zweedse gids was het dan klimmen geblazen, in een verlaten gebied.

Eén van de grootste attracties voor ons was een broedende Morinelplevier. Ik kende de soort al in mijn jeugd, want op gezette tijden in het najaar was hij op de doortrek altijd aanwezig op ons onvolprezen vogeleiland "De Beer". Ieder najaar gingen wij hem zoeken en vonden hem op het "Groene Strand". Hij was zo mak en at (bij wijze van spreken) uit de hand en liet zich ook uit de hand fotograferen. Op mij had deze kleine vogel een grote aantrekkingskracht. Het was net alsof ik een goede vriend ging bezoeken.

Doch nu bezocht ik hem waar hij broedde. Wij vonden hem en ook zijn nest. En net als op "De Beer", was hij ook hier zo mak als een kuiken. —

Wij konden één voor één zijn nest naderen, er naast gaan zitten en hem fotograferen: hij bleef op zijn eieren zitten. Niet ZIJ, HIJ is juist: het mannetje broedt de eieren uit. Als hij dan aan je gewend was, kon je langzaam een arm uitstrekken en met je hand zijn rug strelen. Hij bleef rustig zitten en keek je met zijn grote, donkere ogen vertrouwelijk aan. Ik was o.a. in het gezelschap van mijn vriend Roger Peterson, de bekende Amerikaanse vogelschilder en van mijn Engelse vriend, wijlen James Fisher, een vooraanstaand ornitholoog.

Toen wij het nest verlieten was het James Fisher, die met zijn gebruikelijke humor tegen mij zei: "now your are a member of the Dotterel Club". Dat begreep ik natuurlijk niet en toen legde hij mij uit, dat je van die Club automatisch lid wordt, doch uitsluitend als je de Morinelplevier op zijn nest over zijn rug hebt gestreken. Deze plevier, die broedt op eenzame bergplateaus en in toendra's, soms ook in Midden- en Zuidoost-Europa, plaatste ons plotseling voor een raadsel. In 1961 en 1963 werden in de Noordoost-Polder en in Oostelijk Flevoland enkele nesten met eieren gevonden. En dat op een aardappel- en bietenveld, beneden de zeespiegel! Toen het bekend werd, dachten de Zweedse vogelaars dat wij een grap uithaalden.

A TAWNY PIPIT? WHERE?

Dat waren de explosies van een aantal Engelse vogelvrienden, toen wij in 1950 op het prachtige, Zweedse Oostzee-eiland Gotland verbleven op een excursie in het kader van het Internationaal Ornithologisch Congres.

Deze "Tawny Pipit" is de Duinpieper, die niet in Engeland broedt, uitsluitend daar een doortrekker is en daarom een fel begeerde soort voor de Britten.

Wij, Nederlanders (mijn vrienden W. Hellebrekers en wijlen Dr. A. van Koersveld) en ik, die aan deze excursie deelnamen, kenden hem wel en heel goed. Dat wil zeggen, het is niet zo'n algemeen bekend piepertje, doch dat nam niet weg, dat ik precies wist waar ik hem moest zoeken als ik Engelse gasten had. Dan ging ik met hen naar de Veluwe en in het Delense Zand, daar broedt hij altijd en ook in het Hulshorster Zand vond ik hem steeds. Dat was nog nooit mislukt. Als broedvogel heeft hij een voorkeur voor open, kale terreinen en zandverstuivingen; daar moet je zijn nest zoeken, op de grond, tussen de spaarzame vegetatie. Het is een

slanke, licht zandkleurige (aangepast aan zijn woongebied) pieper, die hoog op de poten staat. Maar je herkent hem direct aan zijn Huismusachtige getjilp: "tieliep" en zijn zang, meestal in sierlijke, golvende baltsvlucht, een herhaald: "tjirre-wie". Als hij daalt, rent hij over de zandbodem.

Op Gotland ontdekten wij hem in de vlucht met zijn tjilpgeluid en wij kondigden de Duinpieper aan. Alle Engelsen werden plotseling onrustig: "A Tawny Pipit? Where?" Wij wezen hem aan in het lage struweel en aandachtig werd er geluister naar zijn typisch geluid.

Het werd een Nederlandse erezaak om het nest te vinden en dat deden wij dan ook. Binnen de kortstmogelijke tijd toonde mijn vriend W. Hellebrekers, Oöloog (eierkundige) en dus expert, het nest met de eieren aan het gehele gezelschap, dat zich kinderlijk gelukkig en dankbaar toonde. De Zweedse pers volgde ons overal per vliegtuig en de andere dag stond het voorval met foto's op de voorpagina van "Dagens Nyheter" van 8 juni 1950 (zie foto).

EEN PAKISTAANSE PRINSES BEZOEKT "DE BEER"

Het kwam nogal eens voor, dat hooggeplaatste personen kennis wilden maken met de Nederlandse vogelwereld. De Regering zat daar dan wel een beetje mee, want dat moest onder deskundige leiding gebeuren. Dan werd er bij mij aan de bel getrokken en zo ben ik o.m. opgetrokken met de Minister van Financiën van het voormalige Ceylon en een beroemde Japanse professor. Mijn werkgever gaf mij daarvoor extra verlof.

In het voorjaar van 1957 deed de Regeringsvoorlichtingsdienst (R.V.D.) weer een beroep op mij. De Ambassadrice van Pakistan, Begum (Prinses) Liaquat Ali Khan, wilde het Vogeleiland "De Beer" bezoeken, waarover zij zoveel had gehoord en gelezen.

Zo gebeurde het, dat ik met een auto van de R.V.D. 's morgens werd afgehaald en naar het Prinsenhof in Delft werd gereden, waar ik met deze Prinses kennis maakte en met haar de lunch gebruikte. Daar kondigde zich gelijktijdig een probleem aan. Hoe dacht deze vrouw, gehuld in dat prachtige, zijden gewaad met sleep en lopend op muiltjes, met mij het veld in te gaan om de broedkolonie van Grote Stern, Visdief, Kluut, Kokmeeuw enz. in ogenschouw te nemen?

Omdat ik de situatie op "De Beer" van haver tot gort kende, sinds mijn jongensjaren en ook uit het hartje van de 2de Wereldoorlog, wist ik hoe dat probleem opgelost kon worden. Wij reden uit Delft weg en ik moest in de auto naast haar plaats nemen; onderweg wilde deze charmante vrouw alles weten van de vogels en hoe ik tot deze hobby was gekomen.

Met de motorpolitie voorop reden wij naar Maassluis en staken met de pont over naar Rozenburg. Zo bereikten wij "De Beer".

Zo kwam je vroeger op "De Beer". Op de achtergrond de Waterweg.

De bewaker stond aangetreden en met hem besprak ik de te maken route. "De Beer" was in de 2de Wereldoorlog herschapen in één grote vesting, met overal bunkers en over het gehele eiland lagen de garnizoenen verspreid. Ook waren er dwars door het eiland autowegen aangelegd.

Ik heb dat met eigen ogen gezien, omdat ik ambtshalve met een officier van de Deutsche Wehrmacht er een bezoek moest brengen. De lege 40 L-melkbussen werden niet aan de zuivelfabriek teruggeleverd en die kon door gebrek aan materiaal geen melk meer bezorgen.

Een Duits "onweer" barsste boven "De Beer" los, toen op die inspectietocht de officier vaststelde, dat die bussen als latrines werden gebruikt.

Dank zij de genoemde, door mij verwenste autowegen, kon ik de Prinses langs de belangrijkste delen van dit prachtige eiland leiden en haar de wolken broedvogels met bijbehorende geluiden tonen en laten horen. Bij een Kokmeeuwenkolonie, die het dichtst langs de autoweg lag, liet ik de chauffeur stoppen. Ik ging de wagen uit en haalde uit één van de nesten een ei. Dat werd aan de Begum getoond. Ik legde het ei weer terug in het nest en keerde terug met een donsjong en dat gaf ik haar in de hand. Zij was daardoor kennelijk ontroerd.

Wij doorkuisten per auto het eiland en ondanks dat zij het veld niet in kon, kreeg zij toch een goede indruk van dit onvolprezen natuurmonument.

Dat bleek ook bij het afscheid en uit de brief, die ik een paar dagen later van haar ontving. Daaruit haal ik aan:

"It was a sheer joy and complete relaxation for me to have such a pleasant trip to the Bird-Isle and I do want to tell you how very much I enjoyed this outing."

Yours sincerely,

Raana Liaquat Ali Khan.

(Begum Liaquat Ali Khan)

DE GENERAAL GAF OP VOORHAND EEN RONDJE

Ieder van ons clubje hield er een "levenslijst" op na. Dat was een soort sportieve bezigheid om actief in het veld te blijven, want op die lijst werden de soorten genoteerd, die men in Nederland had waargenomen. Lieden, die in hun jeugd met de vogelarij waren begonnen, stonden in de regel hoog op de ranglijst.

Het gebeurde wel eens op een tocht, dat een aantal bekenden meegingen, die in het vak minder bedreven waren, want de lijst werkte aanstekelijk. Zij profiteerden dan van onze kennis in het veld; maar dat ging zó maar niet: wij hadden daarvoor een tarief bedacht. Ieder, die wij in het veld één nieuwe soort voor zijn levenslijst aanwezen, was verplicht daarvoor vóór het diner één rondje voor het gehele gezelschap te geven. Afhankelijk van de kwaliteit van de veldwaarnemers liep dat natuurlijk wel eens uit de hand.

Dat was het geval in ons vaste hotel, waar ik als hooggeclasserde een goedkoop borreluur had. Wij zaten gezellig in een grote kring over de prachtige resultaten van de dag te praten, toen er achter ons een deur half open ging en een hoofd te voorschijn kwam. Het was één van onze goede vrienden, die de situatie onmiddellijk dóór had. "Man, kom erbij" klonk het, maar hij keek een beetje sip en zei: "ja maar, ik heb een generaal bij me". Dat zei ons niets; "laat hem maar binnenkomen, dan kan hij een rondje op voorschot geven", was de reactie.

De gast was niet alleen een zeer bekwaam ornitholoog, doch ook een Engelse Brigade-generaal, die gevochten had in de slag om Arnhem en toen hij bij ons binnenkwam was hij Gouverneur van Gibraltar. Hij voelde zich direct thuis in onze kring en gaf een rondje voor het gezelschap. Wij bluftten: "to morrow we will offer you therefore a new species for your life list".

De Generaal heeft geen spijt gehad van zijn rondje, want wij offfreerden hem de andere dag een zeer zeldzame steltloper, de Amerikaanse Gestreepte Strandloper, de eerste, die in Nederland werd waargenomen.

Gestreepte strandloper _____

